

VILNIS

LIETUVIŲ LIAUDIES LAIKRAŠTIS
LITHUANIAN NEWSPAPER
3116 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608
Telefonas: (312) 842-7325

VOLUME LXI, Nr. 18

KETVIRTADIENIS, RUGSEJO (SEPTEMBER) 3, 1981

KAINA 25 c.

KASDIEN

PRASŪSI KLAUSIMAS AR BŪTŲ PADORU PRANAŠAUJA RIAUŠES LAIKRAŠČIO VAJUS

Kad prez. Reagano tikslas yra ardyti darbininkų profsąjungas bei joms diktuoti, mato kiekvienas nors kiek politiškai sąmoningas darbininkas, o profsąjungų vadovai, netgi ir biurokratiškos nuotai, tai sako atvirai. Prez. Reagano užmačios nerti ant kaklo organizuotai Amerikos darbininkijai kilpa ypač paaiškėjo per administracijos susirėmimą su susireikavusiais lėktuvų eismo kontrolieriais.

Ar prez. Reaganui pavyks savo užmačiomis paimti į nagą organizuotus darbininkus bei darbo liaudį, prašosi klausimas. Visa tai lems rugsėjo 19 dieną demonstracija Vašingtone, kuriai entuziastingai ruošiasi Amerikos pažangioji liaudis vadovybėje didžiųjų profsąjungų.

...

Ar būtų padoru, kad koks blogos valios žmogus suviliotų mažametį vaiką pabėgti nuo tėvų, o tėvai neturėtų teisės pasiimti vaiką atgal į namus. Nesistebėkite: taip atsitiko Čikagoje. Iš Ukrainos atvykusių ukrainiečių Michael ir Anna Polovchak nepilnametis, 13 metų, sūnus Walter, suviliotas pusbrolio pabėgo nuo tėvų ir atsisakė pas tėvus grįžti.

Visas sviestas žino, kad tėvų pareiga yra savo vaikus paruošti ir paleisti į gyvenimą. Amerikos teisimai šią pareigą iš ukrainiečių Polovchak atėmė. Vadinasi, pasikarkite su savo pareiga ir teise į mažametį vaiką, bile jis nenori grįžti į socialistinę Ukrainą.

Kažin kaip būtų, jeigu kokio fašisto šilėčio vaikas iš Amerikos nenorėtų grįžti į fašistinę Čilę? Nejaugi ir jis tėvams galėtų parodyti špygą?

...

Norim ar nenorim, mūsų Amerika pasaulyje praranda prestižą. Laisvės statula Laisvės saloje jau praranda savo paskirtį. Jeigu anksčiau Amerika buvo pasaulyje nuskrįstų bei skraudžiamų vilties šalis, nūdien pasidarė visokių pasaulio atmatų prieglobsčio šalis. Išskėstomis rankomis priėmė pokario metais Rytų Europos atmatas, išskėstomis rankomis priėmė Vietnamo atmatas, Kubos atmatas, išskėstomis rankomis priima atbėgėlius iš socialistinių šalių. Tačiau atbėgantiems dėl duonos kasnio čia durys uždarytos.

Girdi, pakanka savų darbo rankų. O kaip su tūkstančiais kubiečių, vietnamiečių! Nejaugi jų darbo rankų stinga Amerikai? Ne, Jie yra O. K. dėl to, kad jie reakcinių ir antikomunistinių nuotaikų.

...

Čikagos negrų pažangos organizacijos (NAACP) sekretorius kun. B. Herbert Martin Sr. pranašauja,

Apie Utenos rajono Kuktiškes

Tokiuose namuose dabar gyvena kuktiškėčiai. K. Kupriūno nuotrauka

K Prano Treinio sakmių romanų skaitytojas susidarė vaizdą apie Kuktiškes — skurdų Lietuvos užkampį, koks jis buvo buržuazijos valdymo metais. Ne visi žino, kad rašytojo gimtosios Kuktiškės, davusios turtingos faktinės medžiagos knygoms, gražios išsėtis, bet duoną auginti čia labai sunku: tarp ežerų, raistų ir miškų nedideli kalvotos žemės lopinėliai, smėlis ir žvirgždas. Kaip besistengė, kiek prakaito belaištė, žemelė ta neišmaitino artojų. Vasarą daugelis žmonių traukdavo į Vidurio Lietuvą kasti griovių, grįsti akmenimis kelių ir ponų kiemų.

Sunkūs čia buvo ir pirmieji kolektyvizacijos žingsniai. Kalbų visokių ir abejonių netrūko. Sako, traktorai žemelę ars. Ne jiems įropoti į čionykštes kalvas. Gero nedavė smėlynai, laistomi pavienių žmonių prakaitu, bet kažin koki derlių duos kolektyvinis darbas...

Taip samprotavo žmonės, bet ne visi.

jeigu prez. Reaganas nesuilaikys nuo biudžeto balansavimo socialinių programų sąskaita, tai Amerikos miestuose reikia laukti riaušių. Ir šį kartą, jis sako, ne vien negrai mėtys akmenimis ir viską daužys, kaip buvo 1960-aisiais, o ir balti, ir ispaniškai kalbantys, moterys, netgi ir vidurinės klasės žmonės.

Turint galvoje prezidento politiką, nukreiptą prieš varguomenę, arba kaip yra sakoma, kad iš biednų imti, o turtingiems duoti, šiuo pranašavimu kvepia.

...

Mieli skaitytojai, laikraščio bičiuliai, pažangaus judėjimo darbuotojai, turėkime galvoje, kad jau prasideda laikraščio "Vilnis" vėjus prenumeratams atnaujinti. Kaip kasmet, taip šiemet, darykime viską, kad vėjus būtų kuo sėkmingiausias. Kaip žinote, nuo vėjus sėkmingumo priklauso laikraščio gyvavimas.

Vėjus sėkmingumas priklauso nuo visų, bet labiausia nuo darbščijų vadininkų, aukojančių savo laiką, kai kada netgi ir išlaidas, kad tik visi skaitytojai atsinaujintų prenumeratas.

Ruoškimės ne tik atsinaujinti, o ir gauti naujų skaitytojų.

S. J. Jokubka

Pradžiai susibūrė šešetas, paskui nedrašiai dar ir dar... Sujudo miške priešas, supoškėjo naktimis sūviai. Žuvo vienas aktyvistas, antras, trečias... Tačiau ledai pralaužti, upės judėjimo nesustabdys.

Įsimintinas buvo Kuktiškėse 1951-ųjų pavasaris. Lauko darbų išvakarėse susibūrė pirminė partinė organizacija, pirmoji valsčiuje.

Prabėgo 30 metų, o ta data neužmiršta. Į naujus kultūros namus seneniai susirinko daugiau kaip penkiasdešimt kolūkio komunistų. Pradedant minėjimą, kapinėse prie paminklinio akmens žuvusiems pirmiesiems organizacijos nariams B. Meidui, A. Zalnieriui, A. Žviniui, J. Bakšiui ir kitiems buvo padėti atminimo vainikai ir gėlės. Tai buvę bežemiai ar mažžemiai, be mokslų, bet tikėję ateitimi. Jie ne tik tikėjo ir laukė geresnio gyvenimo, bet kovojo už jį. Pirmieji stoji į kolūki, ejo dirbti apylinkės, kolūkio pirmininkais, arė laukus per petį persivėrę šautuvą... Kritusių draugų vietas užimdavo bendraminčiai.

Kuktiškių kolūkio partinio komiteto sekretorius L. Biriukas, kolūkio pirmininkas V. Čepas, jauni komunistai V. Treinys, L. Lisauskienė, D. Žilėnas, L. Meškauskienė, J. Mameniškienė šioje organizacijoje sėmėsi visuomeninio aktyvumo, politinio brandumo. Jie mokėsi iš veteranų partinės pareigos.

Kuktiškių kolūkio kelias buvo permainingas ir nelengvas. Sunkios ūkininkavimo sąlygos, nesėkmės, klaidos. Tačiau pirmųjų komunistų drąsus veržimasis į priekį, atnešė vaisių. Įsiminė partinės organizacijos veterano, buvusio jos sekretoriaus A. Kraujalio žodžiai. Jis su pasididžiavimu kalbėjo apie išaugusius žmones, kurie gerai supranta kolektyvinę atsakomybę.

— Ir todėl, — kalbėjo veteranas. — Mes tikėjome gamybos specializavimo rezultatais, atkakliai jo siekėme. Pirmieji respublikoje pastatėme paršelių gyvulininkystės įmonę, sėkmingai dirbančią, pirmąjančią respublikoje. Man visada gera, kai rajonas gauna respublikos pereinamąją Raudonąją vėliavą už mėsos gamybą. Juk tai mūsų darbo ir subrandintos idėjos įvertinimas.

Kuktiškėčiai savo darbais pakeitė kraštą: platūs laukai, žaliomis bangomis vilnija kultūrinės pievos, subrandinamas neblogas grūdų derlius... Ir ženklus socialiniai pasikeitimai: smarkiai auga gyvenvietė, pastatyta aštuonmetė mokykla, kultūros namai, baigiamas vaikų lopšelis-darželis.

Sukurtos gražios kolektyvinio gyvenimo tradicijos.

Po įtemptų darbymečių žemdirbiai vyksta į šalies pietus, lanko muziejus, teatrus, koncertus.

Prisidėdamas prie naujų kolektyvinio bendravimo tradicijų kūrimo, organizuodamas turiningą žmonių laisvalaikį, daug sumanumo ir energijos parodo partinio komiteto sekretorius L. Biriukas. Partinės organizacijos veikloje daug ieškojimų. Todėl pasisemti partinio darbo patirties atvyksta ir kaimynai. Žinoma, nestokojama ir problemų: vieni sunkumai įveikiami, atsiranda kiti. Tačiau šiandien jie nebebaisūs išaugusiai kolūkio komunistų šeimai, būriui vienminčių, įgyvendinančių TSKP XXVI suvažiavime numatytus uždavinius.

Stasys Račas

TRUMPAI

— Maskvoje vyko pasaulinis pažangių žurnalistų suvažiavimas, kuriame daugiau kaip 100 žurnalistų atstovavo įvairiose pasaulio šalyse išėinančius 67 pažangius laikraščius.

— Prez. Reagano paskelbimas, kad JAV turi pradėti gaminti neutronines bombas, pasaulio žmonių sukėlė didžiausią susirūpinimą. Ypač Vakarų Europoje kilo didžiausios demonstracijos, nukreiptos prieš šias bombas.

— Illinois demokratų kongresmanas Dan Rostenkowski sako, kad prez. Reaganas iš kur nors turės gauti \$78 milijonus biudžeto apkarpymui. Ir kongresmanas mano, prezidentas šios sumos sieks apkarpydamas Social Security programą.

— Pabrango važiavimas per vadinamą Čikagos Skyway tiltą. Iki šiol reikėjo mokėti 90 centų, dabar jau reikės mokėti visas doleris. Praeitais metais dar tereikėjo mokėti 75 centai.

— Amerika turi prisigaminusi nervus paraližuojančių dujinių bombų. Iš Colorado valstijos jos perkeliamos į Utah valstiją saugosen vieton.

— Brazilija nesutinka su Pentagono užmačiomis, kad būtų suorganizuota Pietų Atlanto šalių militarinė SATO grupuotė, tolygi Šiaurės Atlanto šalių militarinei NATO grupuotei.

— Nikaragvos sostinėje vyko nuo Somozos režimo nuvertimo dviejų metų sukakties minėjimas. Išskilmėse dalyvavo 500,000 nikaragviečių, sostinės gyventojų ir svečių iš toliau.

VILNIS

Lithuanian Peoples Bi-weekly

Published bi-weekly, Thursday, except when preceded by a Holiday,
by the Workers Publishing Association, Inc.
Subscription rates in United States: one year \$10.00, six months \$5.50;
Chicago \$12.00, 6 months \$6.50; Canada \$15.00, 6 months \$8.00;
foreign countries \$15.00, 6 months \$8.00.

3116 So. Halsted St., Chicago, Illinois 60606 Phone 842-7325

Second-class postage paid at Chicago, Illinois (U.S.P.S. 659-780)

Grūdų embargu, matyt, prisidarė žalos

Pradžioje buvo matyti, kad iš prez. Carterio papurkštavimo prieš Tarybų Sąjungą — neparduoti grūdų, niekas neišeis. Paskelbtas grūdų embargo žalos Tarybų Sąjungai padarė tiek, kiek uodo įkandimas buliui. Žinoma, jeigu pasaulyje nebūtų daugiau šalių, eksportuojančių grūdus, būtų buvę kas kita. Gi pasaulyje yra net kelios šalys, kurios eksportuoja grūdus ir parduoda bile kam, kas tik už juos moka pinigų. Tuoj po embargo paskelbimo kaip mat atsirado su pasiūlomis ir Argentina, ir Brazilija, ir Kanada, netgi ir Australija. Kai kurios jų gal net pasidžiaugė, kad atsirado jų grūdams rinka Tarybų Sąjungoje.

Amerikos fermeriai sualiarmavo, kur grūdų derlius reikės dėti, jeigu Tarybų Sąjungai pagal susitarimą nebebus galima kasmet parduoti nuo 6 iki 8 milijonų tonų grūdų. Ir sualiarmavo rimtai taip, kad Reaganas rinkiminės kampanijos metu mušdamasis į krūtinę fermeriams prižadėjo, jeigu bus išrinktas prezidentu, grūdų embargo Tarybų Sąjungai bus atšauktas.

Prez. Reaganas pažadą fermeriams tesėjo, grūdų embargo atšaukė, bet ar Tarybų Sąjunga sutiks atnaujinti kontraktą, pagal kurį turi pirkti kasmet nuo 6 iki 8 milijonų tonų, kilo abejonių. Ypač suabejojo grūdų biznio firmos, nes Tarybų Sąjunga grūdų gauna kitur ir beveik lengvesnėmis sąlygomis.

Brazilijoje gavo net keliolika milijonų tonų sojos pupelių, kukurūzų ir kviečių. Ir gavo mašinomis už savo prekes ir mašinas. Taipgi kilo abejonės, ar Tarybų Sąjunga atnaujins kontraktą pirkti Amerikos grūdus, kai prieš kurį laiką susitarė su Kanada iš jos pirkti 2.3 milijono tonų kviečių. Ir kaip didžiojo biznio laikraštis "Wall Street Journal" pažymi, iš derybų su Tarybų Sąjunga dėl atnaujinimo kontrakto gali būti labai mažai naudos. Tarybų Sąjunga gali išpareigoti iš Amerikos pirkti grūdų tik tiek, kad nenutraukus visiškai grūdais prekybos santykių su Jungtinėmis Valstijomis.

Tačiau visgi dėlto pavyko. Nuvykęs į Vieną JAV atstovas William E. Brock su Tarybų Sąjunga susitarė atnaujinti kontraktą, bet tik vieneriems metams. Po metų, vilkai žino, ar beatnaujins. Amerikos fermeriams susirūpinimas kur dėti grūdus nėra atlyžęs, nežiūrint kad embargo yra atšauktas, nes kaip rodo ženklai, Tarybų Sąjunga nėra per daug linkusi pirkti Amerikos grūdus.

Mažaalgiai kaip mokėjo, taip mokės mokesčius

Nors prez. Reagano pajamų mokesčiams sumažinti planas sugalvotas taip, kad mažas pajamas turintiems naudotų būtų tik trupiniai, o didelės pajamas turintiems — storos riekės, bet kongresas vis tiek planą užgyrė, nežiūrint kad senatoriai ir kongresmanai išrinkti daugiausia balsais tų žmonių, kuriems iš užgerto plano naudotų tebus tik trupiniai. Tai daugiau kaip aišku, kieno interesams jie tarnauja. Jie tarnauja didžiojo biznio ir pinigais apžėlusiu turčių interesams, kad pagal užgirtą planą pasiūlytų tūkstančius ir šimtus tūkstančių dolerių.

Kad taip bus, yra neginčijamas faktas. Korporacijoms, turinčioms milijoninius pelnus, mokesčiai bus sumažinti 40%, tai yra, beveik pusė mokesčių. O jos, kiek valdžia surenka mokesčiais pinigų, temoka 7% tos sumos. Turintiems per metus daugiau kaip \$50 tūkstančių, pagal planą mokesčiai bus sumažinti 30%. Šie, kiek valdžia surenka mokesčiais pinigų, temoka 9% tos sumos.

Daugiausia mokesčių mokėtojų yra, kurių metinės pajamos apie \$20 tūkstančių. Šie, kiek valdžia surenka mokesčiais pinigų, moka tos sumos net 84%. Vadinasi, jie yra tie, iš kurių valdžia surenka beveik visus pinigus mokesčiais. Jiems mokesčių pirmais metais bus sumažintu tik 5%, o vėliau apie 10%. Kurių metinės pajamos yra apie \$20,000 tie yra pagrindiniai mokėtojai Social Security mokesčių. Atėmus Social Security mokesčius, iš sumažintos sumos vargiai ar jiems beliks doleris kitas. Taip, kad iš prezidento plano jiems lieka tik ragučiai ir nagučiai.

Prezidentas aiškinasi, kad korporacijoms ir turčiams reikia žymiai sumažinti mokesčiai dėl to, kad jie tuos pinigus investuos į biznesus ir tuom pagyvins krašto ūkį, sumažins nedarbą, infliaciją. Tai pono prezidento iliuzija ar žlibumas. Visas svietas mato, kad krašto ūkis rieda pakalnėn: fabrikai nedarba pilnu apkrovimu, smulkesni bizniai ir kompanijos jeigu dar nebankrutuoja, tai vos verčiasi, nedarbas didėja, ryšium su infliacija skurdas šaknis leidžia vis giliau. Ir kur jie tuos pinigus, gautus už mokesčių sumažinimą, investuos? Jeigu tik į daugnacionalines korporacijas, operuojančias užsienio šalyse. Į jas investavę, taip, gaus riebius dividendus, turtės. O tuo tarpu mažalgiai kaip mokėjo vos pakeliamus mokesčius, taip mokės.

2

"PASAKYK BILIŪNUI . . ."

— Šias mintis, kaip ir daugelį kitų, sukėlė pažintis su lietuvių reakcingosios išeivijos spauda. Jau esame įpratę, kad mūsų tautiečiai Užatlantėje kažkodėl visiškai nebemyli vienas kito. Ir nebemyli labai karštai, labai atvirai, iš visos širdies, ir šių savo jausmų ne negalvoja slėpti. Greičiau atvirai — šias juos perpildančias emocijas dipukai sugeba išreikšti labai ir labai išradingai. Sakykite, kiek žinote pykimosi būdų? Štai keli pavyzdžiai. Pirmas — galima pasakyti viską, ką apie tautietį galvoji, tiesiai jam į akis. Tačiau minimas būdas reikalauja stipraus charakterio. Jį ne taip seniai pademonstravo vienas "veiksnių" vadų — ponas Bobelis, pavadinęs konkuruojančios dipukų firmos atstovą poną Gurecką kiaule ir išvijęs "kiaulę" iš posėdžio. Antras plūdimosi būdas mažiau pavojingas, bet kur kas efektyvesnis, nes sukelia žymiai didesnį visuomenės rezonansą: viską, ką galvoji apie tautietį, parašyti spaudon. Taip, kaip pasielgė, pavyzdžiui, dipukų laikraštuko "Naujienos" redaktorius ponas Gudelis, savo organe patalpinęs štai tokį tekstą: "Gerbiamam inžinieriui Oželiui, kaip reikiam visuomenininkui ir paskaitininkui, aš patarčiau nueiti pas psichiatrą-gydytoją pasitikrinti sveikatą. Gal su juo jau kas negerai. Bent aš susiradau tokį išpuolį". Argi blogai sugalvota? Negi puls dabar ponas Oželis įrodinėti, kad jį tikrines psichiatras nieko blogo galvoje nerado, tačiau jeigu pasitikrinti nueitų ponas Gudelis, kažin, ar jį po tyrimų atgal į redakciją bepaleistų? . . . Nors, iš kitos pusės, o kodėl ponui Oželiui taip neatsakius? Ne jis pirmas, ne jis paskutinis — visi tautiečiai šitai . . .

Trečias sąskaitų suvedimo būdas — išplūsti oponentą nemint jo pavardės. Toks anonimiškas koliojimosi metodas yra nelabai efektyvus — užtat visai nepavojingas, tautiečių tarpe populiarus. Net neverta ką nors specialiai cituoti.

Idomu, ką jūs pasakysite apie žmogų, kuris artimojo išplūdimui pasitelkia dangiškasias jėgas? Kuris su specialiais kurjeriais bando siųsti skundus į aną pasaulį, kuriame — kas anksčiau, kas vėliau — visi būsime, tačiau į kurį nė vienas neskubame? Įsivaizduokite, jeigu, žinoma, pajėgiate, tokį paveikslą: nusitvėrusi arfą, prisikabinusi fygos lapą ir sparnus jūsų sujaukinta siela įbėga į rojų, o ten niekas su ja nenori kalbėtis? Kokios nesąmonės,

PABĖGĖLIAI IŠ LAOSO NORI GRĮŽTI NAMO

Argentintos pažangių lietuvių laikraštis "Vaga" rašo, kad Pietryčių Azijos grupė pabėgėlių, kurie 1979 ir 1980 metų pradžioje buvo Argentinos valdžios priimti, pradėjo reikalauti ir daro reikiamus žygius, kad galėtų išvykti iš Argentinos ir grįžti namo. Ši laosiečių grupė, jų tėvynėje karo metu, buvo pabėgusi į Tailandą. Kadangi dabar Laose stabilizavosi padėtis, nori grįžti atgal.

Argentinos valdžia priėmė jų tūkstantį šeimų, kurių suma bendrai sudarė apie 4,000 asmenų. Argentinos valdžia ėmėsi priemonių, kad jie adoptuotųsi bei asimiliuotųsi naujoje šalyje, bet niekas neišėjo iš to. Šie asmenys buvo išskirstyti įvairiose respublikos

pasakysit suirzę, kas gi gali tokius niekus . . . Iš kur jūs visa tai ištraukėte?

Prisipažinsime — visas šias nesąmones ištraukėme iš Clevelande leidžiamo dipukų laikraščelio "Dirvos". Ne taip seniai išeivijoje mirė rašytojas ir žurnalistas Juozas Petrenas. Ta proga minėtas organas patalpino neeilinių sugebėjimų autoriaus Liudo Dovydeno straipsnį, kurio kai kurias vietas pateiksimė jūsų dėmesiiui. Kreipdamasis į mirusįjį, straipsnio autorius jam siūlo tokią tolesnę programą: "Nukeliavęs pelenais, Juozai, pasakyk Biliūnui, Vienuoliui, Vaižgantui ir kitiems, kad čia popieriai ne iš gerųjų . . . Kād užsikūlė talentai viskuo, tik priešokiais — kūrybai. Ir neužmiršk pasakyti, kad ne duona, pastogė grauzia raštą, muziką, dainą, bet . . . kaip čia tau pasakyti, juk, ir pats žinai — dvasinė mizerija, dolerio žvejyba, troškuls, kaip pigiau sulaukti mirties . . . pavertė mus vergais".

Sutikite, įdomią misiją pasiūlė Liudas Dovydenas Juozui Petrenui. Ta pačia proga skubame pridurti, kad mus nustebino autoriaus fantazijos skrydis, tačiau pateikti faktai — ne. Atvirai kalbant, mes jau seniai įtarėme, kad visas šis erzelis, vadinamas Lietuvos "vadavimu", yra ne kas kita, kaip šiokį tokį laimikį atnešanti dolerio žvejyba, autoriaus žodžiais tarant, lydimą dvasinės mizerijos. Be to, kažin ar verta buvo siūlyti pasiguosti Jonui Biliūnui . . . Išgirdęs apie dipukų vargus, jis gali atsakyti savo straipsnio, pavadinto "Iš mūsų praeities" žodžiais: "Ar tas mums nerodo, kaip greitai platinasi socializmas? Jis platinasi greičiau ir už krikščionystę! Krikščionys tiktai po trijų amžių išdriso iškelti į orą savo vėliavą (ir tai su valdžios leidimu!), tiktai po trijų amžių išdriso atvirai melstis savo dievui ir viešai vaikščioti po miestų gatves".

Kaip matome, ne visai geru adresu pasiuntė Liudas Dovydenas Juozą Petreną. Ta pačia proga norisi pridurti — esame tikri, kad nei Vaižgantas, nei Maironis niekada nesuprastų žmonių, vardan sotaus gyvenimo palikusiu savo tėvynę ir daug metų spekuliojančiu jos vardu, nuolat besiriveriančiu tarpusavyje ir savo neišvairiems tikslams bevalkiojančiu garsiausių Lietuvos žmonių vardus. Tuo esame tikri. Ir didelės fantazijos tam nereikia.

Kazys Bagdonavičius

2. Diskusijos dėl istorijos knygos ir žurnalo

Šiandien būtų buvę daug lengviau nustatyti tiksliai išsivysčiusios menininkų organizacijos datas, jeigu ALPMS vadovams būtų pavykę įgyvendinti sumanymą — dar karštais pėdsakais paruošti ir išleisti Sąjungos istoriją. 1929 m. kovo 6 d. "Vilnyje" (Nr. 6) buvo paskelbtas ALPMS CB kreipimasis, kuriuo pranešama, jog Centro biuras nutarė išleisti Amerikos lietuvių proletarinių menininkų istoriją ir dėl to prašo skubiai parašyti ALPMS kolektyvų istorijas, atsiųsti kiekvieno jų nuotraukas, pateikti nuomonę dėl pavadinimo, formato ir kt. Be to, pasiteirauta, ar verta į toki leidinį įdėti grožinės kūrybos. Kreipimasis buvo prisimenama, jog juo skubiau bus visa medžiaga atsijusta, tuo greičiau išleis knygą — "tad stokime visi į darbą!"

Tačiau reikalas pasirodė ne toks paprastas: dėl reikalingo darbo kilo įvairių abejonių. Vieni pritarė minčiai sukaupti knygoje žinias apie darbininkų chorų, scenos ratelių, meno kolektyvų, kiti gi pradėjo kelti abejones, atkalbinėti. Išryškėjo keistokas to meto saviveiklininkų inertiškumas arba įpratimas prieštarauti. Ir tai būdavo beveik kiekvienu atveju. Štai "Proletarų meno" skyriuje buvo pasiūlyta paruošti scenos saviveiklininkams vadovėlių. Atrodo, visiškai aišku, jog tai reikalingas dalykas. Bet tuoj pat "Vilnyje" pasipylė rašiniai, kuriais imta prieštarauti sumanymui. Kartais susidarydavo įspūdis, kad prieštaraujama dėl visiškai nesugaudymo, kas yra vadovėlis ir kokia juo paskirtis. Redakcija ne kartą turėjo taisyti savo prierašais tokių raštų autorius, o ALPMS Centro biuras vis dėlto pažadėjo, susidarius galimybėms, vadovėlių ruošti. (Įdomu, kad diskusijoje pasisakė ir Juozas Sukys, tada gyvenęs Grand Rapids — iki I pasaulinio karo jis buvo vienas pagrindinių išsivysčiusio teatro ugdytojų Niujorke, reikiškesi tada kaip žinomas režisierius. Jis savo straipsnyje siūlė saviveiklininkams naudotis daugeliu angliškų scenos vadovėlių, išvardino juos).

Tad ir dėl istorijos leidimo atsirado įvairiausių nuomonių, kai kurios jų netgi lietė ne patį reikalą, o kažkokias ambicijas. Susidarydavo įspūdis, jog atskiri veikėjai buvo apsėsti prieštaravimo dvasios, net neįsigilinę į reikalą. Kai kurie aiškino, kad dar nereikia tokios menininkų istorijos, nes nėra ką parodyti, per mažai nuveikta. Kiti prieštaravo, jog nereikia tokiame leidiniui grožinės literatūros, pateikdami tuo klausimu visokius išvedžiojimus. Tretiems atrodė tai per brangu. Dėl atskirų smulkmenų buvo rašomi ištisi straipsniai. O 1929 m. gegužės 15 d. (Nr. 113) pasirodė J. N. (J. Nalivaikos) informacija apie tai, kad Brooklyne "Aido" choras ... atmetė (!) ALPMS CB nutarimą dėl menininkų istorijos leidimo, nes CB jį priėmė, nepasitaręs su kolektyvais, nes pakanka jau grožinės literatūros knygų ir t. t.

"Vilnies" redakcija kantriai aiškino tokiems energingiems neigėjams centralizuotos organizacijos tvarką, kur pavieniai kolektyvai ir nariai neturi teisės keisti jų išrinktos vadovybės sprendimų, nurodinėjo, kad "aidiečių motyvai irgi silpni".

Tad ALPMS CB ir "Vilnies" re-

dakcija neatsisakė sumanymo išleisti tokį veikalą. Tuo labiau, jog atsirado daug pritariančių. 1929 m. gegužės 8 d. "Vilnis" (Nr. 107) rašė, jog "jau daug draugų už istoriją". Pavyzdžiui, to paties "Aido" vienas steigėjų V. Jonuška skirtingai nuo choristų, pritarė istorijos leidimui, tik siūlė aprašyti ne vien ALPMS, o ir darbininkiško išsivysčiusio meno ištakas, žymesnius atskirus veikėjus, menininkus ir kt. Idėjai pritarė ir J. Jasilionis.

Bet leidžiant ir ypač ruošiant tokią knygą, reikėjo vieningų pastangų — turėjo būti surašyti visi meno kolektyvai, o kai atsirado atsikalbinėjančių, darbas negalėjo sklandžiai eiti. 1929 m. jis nebuvo atliktas, sekančiais metais ALPMS persikėlė į New Yorką, kur, beje, įtakingas buvo "Aido" choras, prasiidėjo ekonominė krizė ...

Laimė, "Proletarų meno" skyriuje "Vilnyje" kiek anksčiau vis dėlto buvo paskelbta atskirų chorų "biografijų". Deja, to buvo mažai ... Gal būt ir atsiųstieji raštai, nors knygos nesudarė, bet buvo išspausdinti periodikoje.

Tuo pačiu metu iškilo klausimas ir dėl menininkų žurnalo leidimo. Jį kėlė "Proletarų meno" puslapyje daugiausia patys vilniečiai arba ALPMS veikėjai — V. Andrulis, pasirašinėjęs, berods V. Bevardžiū, P. Krakaitis, kurio slapyvardis buvo — Benamis ir kiti. Buvo įvairiai svarstomos galimybės, pobūdis, paskirtis. Ir čia atsirado kritikų, kam, girdi, reikia, nes bus to ar kito, nes žurnalas turėtų būti šitoks, o ne kitoks ir t. t. Vis dėlto ir čia "Vilnies" redakcija įrodinėjo, kad esama jėgų ir galimybių, kad toks žurnalas yra tikrai reikalingas. Ir susilaukė gausių pritarimų.

Vėlgį sumanymas nebuvo tada įgyvendintas. Sekė ALPMS centro perkėlimas į Brooklyną, ekonominė krizė, literatūros jėgas susilpnino ir suskaldė "skloka". Po to 1934 m. žurnalą "Šviesa" išleido ALDLD. O čikagiečiai vis tiek išleido menininkų žurnalą — bet tik 1950 ir 1951 m. Čikagoje, kai čia vėl persikėlė tas LMS centras, buvo leidžiamas "Liaudies menas".

Vytautas Kazakevičius

Reakcininkams Filipinuose nieko neišėjo

Birželio 16 dieną Filipinuose prezidento rinkimuose laimėtoju išėjo nuo 1965 metų užimantis prezidento postą Ferdinandas Marcos.

Kaip žinia, į prezidento postą kandidatavo net trys kandidatai. Valdančioji Judėjimo už naują visuomenę koaliciją turėjo iškėlusį šalies prezidento Ferdinando Marcos kandidatūrą. Jo oficialūs varžovai buvo nacionalistų partijos kandidatas, buvęs gynybos ministras Alechas Santos ir federalinės partijos kandidatas Bartolomeo Kabanbango.

Savo rinkiminės kampanijos metu F. Marcos kėlė neprisijungimo šūkius. Jis kvietė paversti Pietryčių Aziją taikos ir neutralumo zona, ragino išlaikyti ASEAN organizacijos nekarinį charakterį, ketino plėsti santykius su socialistinėmis šalimis, Šalies vidaus politikoje ketino

Apie ką svajoja vištvanagiai

Visame pasaulyje jau senokai yra prigijęs terminas "vanagas". Kaip žinoma, jis nusako žmogų, dažniausiai politinį veikėją, kuris pasisako už ginklavimosi varžybas, kuris Jungtinėse Valstijose šaukia "apie tvirtą kursą", už skambinimą ginklais ir už jų panaudojimą.

Tokie yra tikrieji "vanagai". Tačiau esama nemaža ir jų pamėgdžiotųjų, kurie stengiasi šaukti maždaug tą patį, kaip ir tikrieji "vanagai", bet yra tik "vištvanagiai" — visų pirma dėl savo smulkios kalibro.

Tokiai kategorijai priskirtini kai kurie reakcinės lietuviškosios emigracijos Vakaruose veikėjai.

Vienas jų — dabar jau galutinai nukaršusio ir vidaus pjautynėse susipynusio Vliko buvęs vadovas Valiūnas. Jam prieš kiek laiko nemaža vietos paskyrė kanadiškiai "Tėviškės žiburiai".

Šis vištvanagis pasišovė tame laikraštyje išspręsti globalines pasaulines problemas ir ta proga dar kartą "išvaduoti" Lietuvą.

Anot jo atradimo, Jungtinės Amerikos Valstijos 1945-1970 metais buvo "didžiausia pasaulio jėga", ir anot jo kaip tik tas laikotarpis yra "pražioposotas ketvirtis šimtmečio", gi po to laikotarpio "Vakarų pasaulis ... baigė savo pranašumą ne tik ideologinėje, bet ir fizikinėje srityje".

Kokia proga, anot to rašinio autoriaus, buvo praleista? Ogi paprasčiausiai: nebuvo užpulta Tarybų Sąjunga ir kitos socialistinės šalys. Esą, po to palaimingo laikotarpio Tarybų Sąjunga tapusi stipresnė ir jau nebeįkandama. Vištvanagis užmiršta — o gal kartais ir išties nesuspranta — kad ir iki 1970-ųjų metų būtų tekę gauti per nagus tiems, kurie panašius svaičiojimus pabandytų įgyvendinti praktikoje — taip jau ne kartą atsitiko anksčiau.

Šiose idėjose tikrai nėra nieko naujo — jos visiškai nuvalkiotos, ir šia prasme įdomios tik todėl, kad dar kartą parodo, apie ką svajoja lietuviškos kilmės vištvanagiai. Jų neapykanta pažangai, taikiam tautų sambūviui, o siauriau ir tiksliau kalbant — dabartinei Lietuvai tokia didelė ir buka, kad nustelbia bent kiek blaivesnę mąstyseną.

Vištvanagis Valiūnas savo straipsnį "Tėviškės žiburiuose" baigia samprotavimu, kad "pasaulio įvykiai veikia mūsų naudai".

Kokie tie įvykiai ir kieno naudai jie veikia?

Straipsnio autorius kalba apie save ir dar saujelę į jį panašius: juk tokių, kuriuos neapykanta būtų visiškai apakinus ir užgožusi realybės jausmo likučius mūsų laikais yra tikrai labai nedaug.

Įvykiai, kuriuos mini pakiliai nusiutekęs vištvanagis, irgi aiškūs:

stiprinti valstybinį sektorių, tęsti žemės reformą.

Jo oponentai deklaravo savo prailankumą "laisvojo verslo" principams, gąsdindami "raudonuoju pavojumi". Vienas jų — B. Kabanbango net reikalavo prisijungimo prie JAV (nuo amžiaus pradžios iki 1946 metų Filipinai buvo faktiška Jungtinių Valstijų kolonija).

Ferdinandui Marcos teko kovoti ne tiek prieš oponentus, kiek prieš dešiniuosius opozicijos raginimus boikotuoti rinkimus. Boikoto kampanijai buvo diriguojama iš Jungtinių Valstijų, kur glaudėsi prezidento pagrindinio varžovo senatoriaus B.

stiprėjančios militaristinės nuotikos Jungtinėse Valstijose.

Kaip žinia, Jungtinių Amerikos Valstijų prezidentas Ronaldas Reaganas dar savo rinkiminės kampanijos metu kalbėjo apie būtinumą stiprinti Ameriką, apie "tarybinę grėsmę", apie tai, kad Valstijos esančios atsilikusios apsiginklavime ir taip toliau, ir panašiai.

Ką gi, tapęs prezidentu Ronaldas Reaganas vykdė politiką, kurios esmę trumpai galima būtų nusakyti žodžiais "patrankos vietoj sviesto". Jam spaudžiant, Jungtinių Amerikos Valstijų kongresas priėmė naują biudžetą, kuriame kariniams reikalams numatyta didžiausios per visą istoriją lėšos taikos metais. Tuo pačiu apkarpomos labai skaudžiai lėšos švietimui, socialiniams reikalams.

Nuo šios politikos laimi pats stambusis kapitalas, ir kenčia eiliniai, neturtingiausi amerikiečiai.

Tai kelia masinius protesto mitingus ir demonstracijas pačiose Jungtinėse Amerikos Valstijose, ir kartu — saujelės lietuviškosios kilmės nacionalistų džiaugsmą.

Štai kitas Kanados "vadotojų" laikraštis "Nepriklausoma Lietuva" šia tema štai ką rašo:

— Iki šiol liberalinė JAV vyriausybė, skatinama multimilijonierių, kurių dalis yra palanki sovietizmui dėl biznio, daug prisidėjo prie kariuomenės karinio potencialo nusmukdymo ... Kiek pavyks Ronaldo Reagano vyriausybei realizuoti ne tik ginklų vystymą, bet ir kariuomenei tinkamų kadro paruošimą ir ar bus nuosekliai (ne teatrališkai!) kovojama su komunizmu, parodys ateitis.

Tiek tikrieji vanagai, tiek jų mintis kartoją vištvanagiai (tik jas, tas mintis, pritaikę savo kiemo interesams) tikrąją įvykių raidą, realiąją padėtį pasaulyje nori užmaskuoti kalbomis apie "tarybinę grėsmę", "komunizmo pavojų".

Tačiau tarp vanagų ir vištvanagių esama ir tam tikro skirtumo. Rūmtais ir atsakingais save laikantys teoretikai ir politikos praktikai negali visiškai atvirai ir tiesmukai kviesti į kryžiaus žygį prieš socializmo šalį — tai mūsų dienomis būtų per daug jau nepopuliaru. Kas kita — vištvanagiai, kurie visiškai už nieką neatsako ir gali drąsiai atskleisti savo svajones visiškai nesimaskuodami.

O tos svajonės, kaip matome, visiškai nepasikeitė nuo antrojo pasaulinio karo pabaigos: reikia su ginklu rankoje pulti socializmo lagerį, net jei dėl to žūtų visas pasaulis. Patys tų svajonių puoselėtojai tikisi kokiame nors plyšy sulaukti paskutinio teismo dienos.

Tai tikrai nelabai sveikų smegenų pagimdytos svajonės ...

J. Pūkas

Akino šalininkai.

Aktyviai rinkimų išvakarėse veikė ir maoistiniai elementai, kurie nuo seno siekia destabilizuoti padėtį Filipinuose, sustiprinti šioje šalyje savo įtaką.

Tačiau iš reakcininkų bandymų boikotuoti rinkimus, pakirsti prezidento Ferdinando Marcos liaudies masėse įtaką, nuėjo niekais. Rinkimus laimėjo ilgametis Filipinų prezidentas Ferdinando Marcos, ypač daug balsų jis surinko už ketinimą plėsti santykius su socialistinėmis šalimis ir tęsti žemės reformą. J.

BEGINAS SUSITARE SU RABINAIŠ

Per liepos mėnesį vykusius pirmalaikius rinkimus į knesetą (Izraelio parlamentą) dabartinio premjero Eegino vadovaujamas reakcinis "Likud" blokas gavo 48 vietas. Simono Pereso "Maarah" blokas, kuriam priklauso ir darbo partija, — 47 vietas. Tokiu būdu nė viena iš pagrindinių Izraelio partijų negavo absoliučios daugumos 120 vietų parlamente. Tada ir prasidėjo derybos su įvairiomis smulkesnėmis partijomis norint sudaryti koalicinę vyriausybę.

Siekdamas užsitikrinti religinių partijų paramą, be kurios Beginui nepavyktų išsilaikyti valdžioje ir sulipdyti valdančiąją koaliciją, bloko "Likud" lyderis padarė nemažai nuolaidų ir, pataikaudamas dar labiau už jį karingiems (!) religiniams fanatikams, net paaukojo gyvybinius valstybės interesus. Derybose su nacionalinės-religinės Izraelio partijos vadovu Burgu, kurio partija kontroliuoja knesale šešias vietas, Beginas sutiko, kad nacionalinė elektros kompanija, didžiausi šalies jūros uostai, aviacijos

kompanija "El Al", kitų Izraelio ekonomikos šakų įmonės šeštadieniais, kurie laikomi tikinčių žydų poilsio diena, visiškai nedirbs. Tai bus didelė problema šaliai. Sandėris taip pat dar labiau padidins religinę įtaką įvairiose Izraelio gyvenimo sferose — ypač švietimo sistemoje.

Pažangiosios Izraelio visuomenės susirūpinimą taip pat sukėlė Begino nutarimas paskirti gynybos ministru būsimoje vyriausybėje Šaroną — įnirtingą militaristą, žinomą savo ekstremistinėmis pažiūromis ir fanatišku galutinės okupuotų arabų teritorijų aneksijos rėmimu.

Tai, kad į vieną iš svarbiausių ministrų postų skiriamas užkietėjęs ekspansionistas Šaronas, apžvalgininkų nuomone, rodo, kad ultradešiniųjų blokas "Likud" ir jos lyderis Beginas, igijęs tarptautinio teroristo "reputaciją", ketina pagriežinti vykdomą avantiūristinį agresyvų karą, sukėlusį Izraelyje sunkiausią politinę, socialinę bei ekonominę krizę.

Apžvalgininkas

Diktatoriaus Stresnerio Paragvajus

Paragvajus — valstybė Pietų Amerikos centrinėje dalyje. Jo teritorija — 406,752 kvad. km. gyventojų skaičius — 2,9 mln. Sostinė — Asunsiono miestas.

Iki 1811 metų Paragvajus buvo Ispanijos kolonija. Per 1864-1870 metų karus su Argentina ir Brazilija Paragvajus prarado pusę savo teritorijos.

Nuo 1954 metų šalį valdo diktatorius Alfredas Stresneris. Beveik tris dešimtmečius Paragvajuje viešpatuoja politinis teroras. Per tuos metus šalis tapo viena skurdžiausių žemyno valstybių.

Paragvajuje slapstosi nemažai nacistinių nusikaltėlių.

Kovos prieš Stresnerio diktatūrą simbolis — jau daugelį metų pagrindyje esančios Paragvajaus komunistų partijos veikla. Jos generalinis sekretorius Antonijas Maidana praleido diktatoriaus kalėjimuose beveik 19 metų. Tik tarptautinė protesto kampanija priverė diktatorių paleisti Antoniją Maidana.

Pastaruju metu Paragvajaus kompartijos vadovas gyveno kaimyninėje Argentinoje, kurioje dėl įvairių politinių bei ekonominių priežasčių įsikūrė beveik milijonas emigrantų iš Paragvajaus.

Praėjusių metų rugpjūčio mėnesį Buenos Airėse Antonijas Maidana neaiškiais aplinkybėmis buvo pagrobtas. Spėjama, kad jį pagrobė specialiai į Argentiną atvykusi diktatoriaus Stresnerio slaptosios policijos grupė. Kartu buvo pagrobtas ir A. Maidanos bendražygis. Paragvajaus stovybininkų profsąjungos pirmininkas Emilijas Roa. Apie abiejų patriotų likimą ligi šiol nieko nežinoma. Nuo praėjusių metų rudens įkalintas ir kitas Komunistų partijos vadovybės narys Alfredas Alkarta.

Persekiojami ne tik komunistai ar profsąjungų aktyvistai, bet ir valstiečiai, dar 1959 metais susibūrę į savo pažangią organizaciją — Agtarinę lygą.

Paragvajus — agrarinė šalis. Joje 183 stambiausi latifundininkai valdo 70 procentų dirbamos žemės. Smulkesnių žemės savininkų padėtis nepavydėtina: jie beveik negauna kreditų, primityvi jų žemės

dirbimo technika. Užtat Stresnerio režimas noriai leidžia pirkti Paragvajaus žemę užsienio kapitalistams, ieškantiems čia pigios darbo jėgos. Pavyzdžiui, JAV naftos milžinas "Gulf oil" 1973 metais nusipirkė 252 tūkstančius hektarų žemės šalies rytuose. Net 700 tūkstančių hektarų priklauso koncernui "International Product Corporation" . . . Tad ir nenustabu, kad Paragvajaus valstiečiai kovoja už savo egzistavimą.

Prieš metus grupė Agrarinės lygos narių užėmė maršrutinį autobusą, vykusį į Paragvajaus sostinę. Įvažiavę į Asunsioną, jie per garsiakalbius reikalavo demokratijos, reikė protestą prieš valstiečių interesų ignoravimą. Po kelių dienų 20 šios akcijos dalyvių buvo nužudyti . . .

Stresnerio "demokratija" pajuto net legalioje opozicijoje esanti liberalinė radikalų partija, kuri tik paviršutiniškai mėgina kritikuoti padėtį šalyje. Diktatoriaus žvalgyba susidoroja ir su šios partijos nariais bei rėmėjais. Vienas 17-metis paauglys sostinės gatvėje buvo nušautas vien todėl, kad nešiojo liberalinės radikalų partijos ženkliuką. Stresneris ketina pradėti valymus net valdančiojoje "Kolorado" partijoje, kurioje taip pat ima jaustis opozicija jo valdymo metams.

Kaip toks režimas, nepopuliarus net ir tarp buržuazinių partijų, sugeba išsilaikyti valdžioje?

Jau seniai žinoma, kad JAV visuomet rėmė ir remia kruviniausius Centrinės ir Pietų Amerikos režimus. Vašingtono politikų neverčia susimąstyti tai, kad žūva tūkstančiai nekaltų žmonių, kad Amerikos globotiniai — diktatoriai ir jų parankiniai — verčiasi kontrabanda (iš šių šalių į Jungtines Valstijas pastoviai gabenamos didžiulės narkotikų siuntos). Visa tai taikytina ir Paragvajui.

Tarptautinis rekonstrukcijos ir vystymosi bankas (kurį kontroliuoja JAV monopolijos) 1969-1971 metais paskyrė Paragvajaus režimui 311 mln. dolerių, Tarptautinis valiutos fondas 1978 metais — 175 milijonus. Už didžiąją šių pinigų dalį diktatorius perka ginklus, stato kalėjimus, stiprina teroro aparatą.

Iš "Tiesos"

Lenkijos vyriausiosios statistikos valdybos pranešimas

Varšuva [TASS-ELTA]. Vyriausioji statistikos valdyba paskelbė pranešimą apie Lenkijos socialinę ir ekonominę padėtį pirmojoje 1981 metų pusėje. Jame pažymima, kad suvisuomenintame pramonės sektoriuje realizuotos produkcijos vertė palyginti su praėjusių metų šešių mėnesių rodikliais sumažėjo 12,5 procento. Ypač sumažėjo akmens anglių gavyba, naftos perdirbimas, plieno, valcuoto metalo gamyba. Mažiau pagaminama vartojamų prekių. Padidėjo atotrūkis tarp gyventojų piniginių pajamų dydžio ir prekių masės.

Nurodoma, kad pirmajame pusmetyje eksportas sumažėjo 17 procentų. Per pirmuosius šešis šių metų mėnesius Lenkija eksportavo tik 8,5 milijono tonų akmens anglių palyginti su 20 milijonų tonų prieš metus. LLR neįvykdė kitoms šalims duotų eksporto įsipareigojimų.

Padėtis žemės ūkyje 1981 metų birželio mėnesio pabaigoje pagal visų rūšių javus ir kaupiamąsias kultūras buvo geresnė negu prieš metus. Kartu dėl pašarų stokos iki birželio pabaigos gerokai sumažėjo gyvulių skaičius, mažiau gaunama mėsos ir sviesto.

Agentūra PAP išdėstė vyriausybės parengtą krizės įveikimo ir šalies ekonomikos stabilizavimo programą. Jos tikslas — sutvarkyti liaudies ūkį, sustabdyti gamybos smukimą ir nacionalinių pajamų mažėjimą, ekonominių ryšių su užsieniu siaurėjimą ir žmonių gyvenimo lygio kritimą, sumažinti in-

fliacijos grėsmę

Programoje nurodoma, jog būtų na naudoti intensyvius ūkininkavimo metodus, didinti darbo našumą, geriau naudoti gamybinius pajėgumus, medžiagas ir žaliavas.

Kaip matyti iš programos, pramonėje bus atliktas gilus struktūros pertvarkymas, kurio tikslas — sumažinti elektros energijos ir kuro suvartojimą. Didelė reikšmė teikiama anglių gavybos didinimui, tam bus daugiau iškiamama kalnakasybos pramonei medžiagų, mašinų ir atsarginių dalių. Kreditų politika ir atitinkamu aprūpinimu vyriausybė skatins geriau naudoti vietines žaliavas ir medžiagas.

LLR vyriausybės nuomone, kainų reforma — vienintelis kelias, kad greitai pagerėtų padėtis rinkoje ir būtų įveikta dabartinė ilga krizė. Programoje numatoma artimiausių trejų metų laikotarpiu sumažinti kapitalinius idėjimus, apriboti gyvenamųjų namų statybą.

LLR vyriausybė mano, kad jeigu išorinės sąlygos bus palankios ir ši programa bus sėkmingai įvykdyta, Lenkijos skola užsieniui pradės mažėti po 6-7 metų.

Krizės įveikimo laikas, kaip pažymima programoje, gali sutrumpėti, jeigu bus daugiau išgaunama anglių ir kitų rūšių žaliavų, jeigu susidarys palanki padėtis žemės ūkyje, didės eksportas, bus sėkmingai gyvendinta ekonominė reforma ir palaikoma glaudesnė sąveika su socialistinėmis šalimis.

Vakarų Europa pavojui

Per praėjusius penkerius metus Europoje sustiprėjo skirtingos socialinės santvarkos valstybių taikus sambūvis, jis ėmė įgyti konkretų politinį ir ekonominį turinį, aiškiai atslūgo "šaltasis karas".

Tačiau aštuntojo ir devintojo dešimtmečių sandūroje tarptautinė padėtis žymiai susikomplicavo. Pozityviems procesams agresyvi imperialistinės jėgos priešpastatė politiką, kurią diktuoja nenoras skaitytis su dabarties realybėmis — su socializmo pozicijų stiprėjimu, su nacionalinio išsivadavimo judėjimo laimėjimais, visų demokratinių jėgų augimu. NATO karinio bloko ir pirmiausia JAV vadovai užsibrėžė kursą pažeisti susidariusią pasaulio jėgų pusiausvyrą savo naudai ir Tarybų Sąjungos nenaudai, tarptautinio įtempimo mažinimo ir tautų saugumo nenaudai. Neatsakingi Jungtinių Valstijų veiksmai, žinoma, atsiliepia ir padėčiai Europoje. Naują didelę grėsmę taikai sukėlė NATO nutarimas dislokuoti Vakarų Europoje naujas Amerikos raketines branduolines priemones.

Ką iš tikrųjų reiškia Vakarų Europai Vašingtono planai, kuriuos atkakliai mėginama vaizduoti kaip NATO "modernizavimo" ir "papildomo apginklavimo" planus? Pirmiausia reikia pabrėžti, jog tai — programa, numatanti iš esmės kiekybiškai ir kokybiškai pakeisti šiame pasaulio rajone dislokuojamą JAV branduolinią potencialą, skirtą strateginiams uždaviniams spręsti. Vakarų Europoje numatoma dislokuoti apie 600 sparnuotųjų raketų ir balistinių raketų "Peršing-2", galinčių pasiekti Tarybų Sąjungos ir socialistinių šalių teritoriją.

Papildomas naujų Amerikos raketinių branduolinių priemonių dislokavimas Vakarų Europoje suda-

rytų NATO blokui pranašumą — jis turėtų beveik pusantro karto daugiau vidutinio veikimo nuotolio raketų. Amerikos administracija ir nemėgina slėpti, kad ji siekia užtikrinti iki devintojo dešimtmečio vidurio NATO karinį pranašumą prieš Varšuvos Sutarties šalis. Taip pat žinoma, jog agresyvi JAV karinė doktrina numato smogti prevencinius branduolinius smūgius galimam priešininkui, o branduolinis pranašumas pagal užjūrio strategų planus turi duoti jiems tokio priešininko "garantuoto su-naikinimo potencialą". Detaliam svarstomas Jungtinių Valstijų ketinimas sudaryti Vakarų Europoje prieš Tarybų Sąjungą nukreiptų pirmojo smūgio raketinių priemonių arsenalą.

Tačiau mėginimai įgyti karinį pranašumą prieš TSRS yra pasmerti žlugti. Tik bepročiai, klasinės neapykantos socializmo pasauliui apakinti gali kurti tokius planus!

Kurie siekia karinių pranašumų, turi žinoti, kad jeigu NATO šalys, nepaisydamos sveiko proto ir socialistinių šalių geros valios, vis dėlto padarys Vakarų Europą starto aikštele Amerikos strateginiam ginklui, kita šalis joms duos tvirtą atsakymą. Ir tie, kurie stumia Europą į pavojingą kelią, turi tai prisiminti. J. Pukas

o o o

— Konservatyvių nuotaikų AFL-CIO profsąjungų prezidentas Lane Kirkland pastaruju metu vis labiau išstoja prieš prez. Reagano vidaus ekonomikos politiką. Jo nuomone prez. Reaganas šalį gali priversti prie tragedijos.

Vilnius, 1981 rugsėjo 3

JUODŪJŲ RITERIŲ "KRYŽIAUS ŽYGIS"

Ispanija pergryvena sudėtingą šalies demokratizavimo procesą. Po generolo Franko mirties prasidėjusioms pažangioms permainoms inirtingai priešinosi buvusio diktatoriaus šalininkai. Aukštoji karininkija mėgino ir tebeuoslėja viltis ginkluotu maištu gražinti fašistinę santvarką. Lankstesniais būdais ir kiek kitokių tikslų siekia vadina moji šventojo kryžiaus draugija "Opus dei", turinti tvirtas pozicijas šioje šalyje.

"Opus dei" — savotiška jėzuitų atmaina, o pastaraisiais metais ir rimta jų varžovė. Savo veiklą ji pradėjo kaip tik Ispanijoje maždaug prieš pusę šimtmečio. Madride buvo pirmoji "Opus dei" prezidento rezidencija, kuri po antrojo pasaulinio karo persikėlė į Vatikaną. Šventojo kryžiaus draugija yra užsibrėžusi tikslą atgaivinti katalikybę visose šalyse, kur yra katalikų, sustiprinti jos įtaką politiniame, ekonominiame, socialiniame ir kultūriniame visuomenės gyvenime. Ji yra aktyvi neokapitalizmo sąjungininkė, veikia gana įvairiai ir lanksčiai, nesilaikydama tradicinių katalikybės dogmų, prisitaikydama prie konkrečių aplinkybių, griežtai slepia savo veiklą.

"Opus dei" įsikūrė kaip pasaulietinė katalikų organizacija, bet Vatikanas vis labiau ją remiasi, ir dabar jau beveik oficialiai pripažino jai katalikų bažnyčios organizacijos statusą. Šventojo kryžiaus draugija turi 87 pasaulio šalyse per 70 tūkstančių "istikimų narių", yra tvirtai įsigalėjusi 497 pasaulio universitetuose ir kitose aukštosiose mokyklose, kontroliuoja 52 televizijos ir radijo laidas, 12 kino filmų gamybos ir nuomojimo kompanijų, 38 informacijų agentūras.

Ypač tvirtos juodųjų riterių pozicijos Ispanijoje. Generolas Fran-

kas, žiauriai susidorodamas su fašizmo priešais, kartu skatino religinių grupių veiklą. Septintojo dešimtmečio viduryje "Opus dei" nariai kontroliavo svarbiausias Ispanijos ekonomikos šakas, daugelį politinio gyvenimo sferų, darė didelę įtaką šalies ekonominiam ir politiniam kursui. Jie uoliai pasidarbavo, kad taptų glaudesni fašistinės Ispanijos ir Jungtinių Amerikos Valstijų santykiai.

Prieš pat fašistinės diktatūros galą bei pirmaisiais pofrankistiniais metais "Opus dei" susiaurino savo veiklą. Tačiau dabar, kai šalyje su permaininga sėkme grumiasi pažangos ir reakcijos jėgos, juodieji riteriai vėl labai sukruto. Jie remiasi konservatyviais visuomenės veikėjais, mažiau susikompromitavusiais generolo Franko laikais, karštligiškai siekia atkurti savo įtaką šalies ekonominiame, politiniame ir kultūriniame gyvenime.

"Opus dei" jau turi per 70 savo atstovų parlamente, prasiskverbė tarp karaliui artimų žmonių. Draugijos narių pastangomis parlamentui svarstyti buvo paruošti reikalingesni įstatymų projektai dėl santuokos, šeimos ir skyrybų, dėl universitetų autonomijos, siekiama atitinkamų pataisų kitų įstatymų projektuose. "Opus dei" kapitalas Ispanijos bankuose praėjusių metų pabaigoje jau sudarė 60 milijardų pesetų. Draugija finansuoja ir kontroliuoja šalies universitetus, įsivertino kitose aukštosiose mokyklose bei mokslo įstaigose, labai išplėtė kontrolę masinėms informacijos priemonėms, kad galėtų formuoti sau palankią visuomenės nuomonę. Taip atrodo dabartinis juodųjų riterių "kryžiaus žygis" prieš pažangias permainas Ispanijoje.

A. Petkus

Kokia būtų nuomonė kitur

Pripažįstama kad Galupo instituto skelbiami visuomenės apklausos duomenys gana neiškreiptai atspindi realią padėtį. Instituto dėmesį visuomet masino JAV prezidentų populiarumo įvertinimas. Taip būta anksčiau, taip dabar, kai Baltuosiose rūmuose šeimininkauja R. Reaganas.

Birželio mėnesio pradžios apklausos parodė, kad vis daugiau atsiran-da balsų, nusiteikusių prieš R. Reagano administravimą, prieš jo politiką, kenkiančią tarptautiniams santykiams. Dabar jau 28 procentai amerikiečių atvirai pareiškia, kad jie nepritaria prezidento R. Reagano politinei veiklai. Savo komentaruose instituto direktorius J. Galupas pastebėjo, kad nei vienas ankstesnis JAV prezidentas neturėjo tokios gausios opozicijos visuomenėje, atsiradusios per tokį trumpą laiką — per penkis mėnesius. Šioje amerikietiškoje opozicijoje prezidentui regime visų spalvų, įvairaus amžiaus, net ir įvairios partinės priklausomybės žmonės.

Taip yra pažiose Jungtinėse Valstijose, tačiau įdomu, ką visuomeninės nuomonės tyrinėtojai iš Galupo instituto atrastų, jeigu staiga jie susidomėtų kitų šalių visuomenės nuomone apie JAV prezidentą? Neabejotina, kad ji būtų nepalyginamai kategoriškesnė, o žmonių, nepatenkintų jo politiką, procentas — kur kas aukštesnis.

Vilnis, 1981 rugsėjo 3

Tarp daugybės neteisybių pasaulyje neteisybė yra ir ta, kad nuo vieno žmogaus nusistatymų, mąstysenos, išprusimo, veiksmų neretai priklauso daugelio žmonių likimai. Neretai tokio žmogaus įtaka peržengia valstybės ribas. Todėl ir jo veiksmų įvertinimui, matyt, neužtenka apklausų valstybėje, kurios piliečių jis yra. Antai, Salvadore patriotai, pakilę su ginklu prieš despotimą chuntos, lieja kraują, o oficialūs Vašingtono jai paremti siunčia vis naujas ginklų ir dolerių siuntas.

Tai ar žino Galupo institutas, kokį autoritetą JAV prezidentas turi Salvadore liaudyje?

Panašių pavyzdžių šiuolaikinė žmonijos istorija nestokoja ir reikia atsiminti, kad galingos šalies prezidentui girti ar peikti turi teisę visų kitų šalių žmonės. Tarptautiniai įvykiai liudija, kad su padėkos žodžiais pas R. Reaganą nedaug kas ateina. Ir pirmiausia todėl, kad pasaulis, jau ir taip pertekęs ginklais, dar labiau sukruto ginkluotis, ir to pirmoji iniciatorė yra JAV su jos Baltaisiais rūmais, su jos prezidentu R. Reaganu.

P. K.

— Montgomery, Ala., vyko daugtūkstantinė demonstracija, reikalaujanti, kad kongresas pratęstų 1965 metais užgirtą Voting Rights aktą, pagal kurį negrai turi lygias balsavimo teises, kaip ir baltieji.

Sionistai Amerikos valdžioje daug gali

Izraelį remią lobistai davė Vašingtono valdžios koridoriuose eilinę "akivaizdžią pamoką": jų spaudimu atleistas JAV ambasadorius Saudo Arabijoje R. Niūmenas.

Baltųjų rūmų pranešime apie "savanorišką" ambasadoriaus atstatydinimą buvo ypač pabrėžta, kad tarp Niūmeno ir administracijos "nera nesutarimų politiniais klausimais". Tačiau ylos maiše nepaslėpsi. Agentūra AP, remdamasi šaltiniais valstybės departamente, pranešė, kad Niūmenas visai neatstatydino, o valstybės sekretorius A. Heigas jį paprasčiausiai "atleido".

Ambasadorius, pažymi šiuo klausimu laikraštis "New York Times", buvo glaudžiai susijęs su prezidento padėjėju nacionalinio saugumo klausimams R. Alenu, su kuriuo valstybės sekretorius aiškiai nesutaria. Antai Niūmenas, praneša televizijos kompanija Ei Bi Si, siūsdavo pranešimus tiesiai Alenui, o ne Heigui. Kaip tik nelabai geri valstybės sekretoriaus ir prezidento padėjėju nacionalinio saugumo klausimams savitarpio santykiai, vieno oficialaus Baltųjų rūmų bendradarbio nuomone, buvo viena iš ambasadoriaus atleidimo priežasčių.

Tačiau stebėtojai yra linkę žiūrėti į šiuos motyvus taip pat skepti-

kai, kaip ir į Baltųjų rūmų teigimus, kad viena iš svarbiausių ambasadoriaus "savanoriško" atstatydinimo priežasčių buvusi Niūmeno žmonos "bloga sveikata". Jų nuomone, šiais teigimais stengiamasi atitraukti dėmesį nuo tikrųjų susidorojimo iniciatorių: Izraelį remiančių lobistų, kurie jau seniai stengėsi atsikratyti įtakingų kritikų administracijoje. Sionistai buvo nepatenkinti tuo, kad Niūmenas stojo prieš besąlygišką Tel Avivo rėmimą, kuris, jo nuomone, pakerta JAV santykius su arabų rytais. Jis, pažymi televizijos kompanija En Bi Si, pasmerkė banditišką Izraelio reidą prieš Iraką ir barbariškus civilinių Beiruto kvartalų bombardavimus.

Kaip žinoma, prezidentas R. Reagan uždraudė kritikuoti Izraelio veiksmus, o Niūmenas buvo toks neatsargus, kad pakartojo savo mintis susitikimų kongrese metu. Už "neklusnumą" su juo buvo tuojau pat susidorota.

Kokie galingi yra sionistiniai lobistai, galima spręsti kad ir iš to fakto, jog dar ne per seniausiai Niūmenas buvo vienas iš artimiausių Reagano patarėjų ir vadovavo naujosios administracijos "pereinamajai grupei" valstybės departamente.

J. Levčenko

Kaip reguliuoti vidurius

Viduriai užkietėja dėl tulžies pūslės, kasos uždegimų, įgimtų ar vėliau atsiradusių anomalijų, hemorojus, tiesiosios žarnos įtrūkimo. Užkietėjus viduriams, būtina kreiptis į gydytoją, kuris nustatys priežastį ir paskirs gydymą.

Daliai žmonių viduriai užkietėja todėl, kad jie valgo mažai augalinės ląstelienos turintį ir žarnų gleivinės nedirginantį maistą. Kitiems — kai sulaužomas ar nuslopinamas gastrokolininis refleksas (patekus maistui į skrandį, tuoj pradeda susitraukinėti storosios žarnos), todėl išsituštinti būtina rytais, po pusryčių. Sureguliuoti defekcijos refleksą galima taip: rytais reikia išgerti stiklinę šalto vandens ar vaisių sulčių, po 30 min. pusryčiauti ir eiti į tualetą, stengtis išsituštinti. Pradžioje galima įvesti glicerino žvakutę, o vėliau šis režimas taps įpročiu.

Vidurių užkietėjimas ypač vargina dirbančius sėdimą darbą. Todėl būtina daugiau vaikščioti, daryti rytinę mankštą.

Ligoniai prie laisvinančių vaistų greit pripranta, jų kiekį tenka didinti, o nuolatinis šių vaistų vartojimas neigiamai veikia žmogaus organizmą. Todėl būtina pirmiausia sureguliuoti darbo ir poilsio, mitybos režimą, išmokyti atlikti pilvo masažą, o jei ir tai nepadės, tik tada, pasitarus su gydytoju, imti laisvinančiuosius. Retkarčiais gaima vidurius reguliuoti valomąja klizma.

Rytais patariama išgerti vėsių saldžių gėrimų: erškėtuogių nuovirų su cukrumi ar medumi, daržovių sulčių — morkų, burokėlių, kopūstų, bulvių (bulvėse yra alkaloido salonino, kuris veikia laisvinančiai) ar vėsiaus vandens su medumi.

Perostaltiką didina ir juoda rupi duona su sėlenomis, žalios daržovės, vaisiai, kepta mėsa, šalti

užpilti mėsos pateikalai, silkė, marinatai, labai rūgštaus pieno produktai. Vidurius laisvina riebalai, ypač augaliniai aliejai. Į kefyro stiklinę įpilti valgoma šaukštą aliejaus, išmaišti ir vakarais išgerti. Jei grietenėlė geriama viena — ji laisvina vidurius, jei dedama į patiekalus — ne. Žalių mėlynių, šermukšnių uogos taip pat laisvina, džiovintos — kietina. Vidurius laisvina ir organinės rūgštytys, kurių uogose, vaisių sultyse, rūgščiuose pieno produktuose, džiovintų juodųjų slyvų nuoviros, slyvos su kailitu, sirupui, medus. Burokai, kopūstai, kvietinės kruopos turi daug ląstelienos ir dirgina žarnyną, skatina peristaltiką.

Nepartartina valgyti ankštinių — žirnių, pupų, taip pat ropių, ridikų, ridikėlių, svogūnų. Nuo obuolių ir vynuogių sulčių pūs pilva.

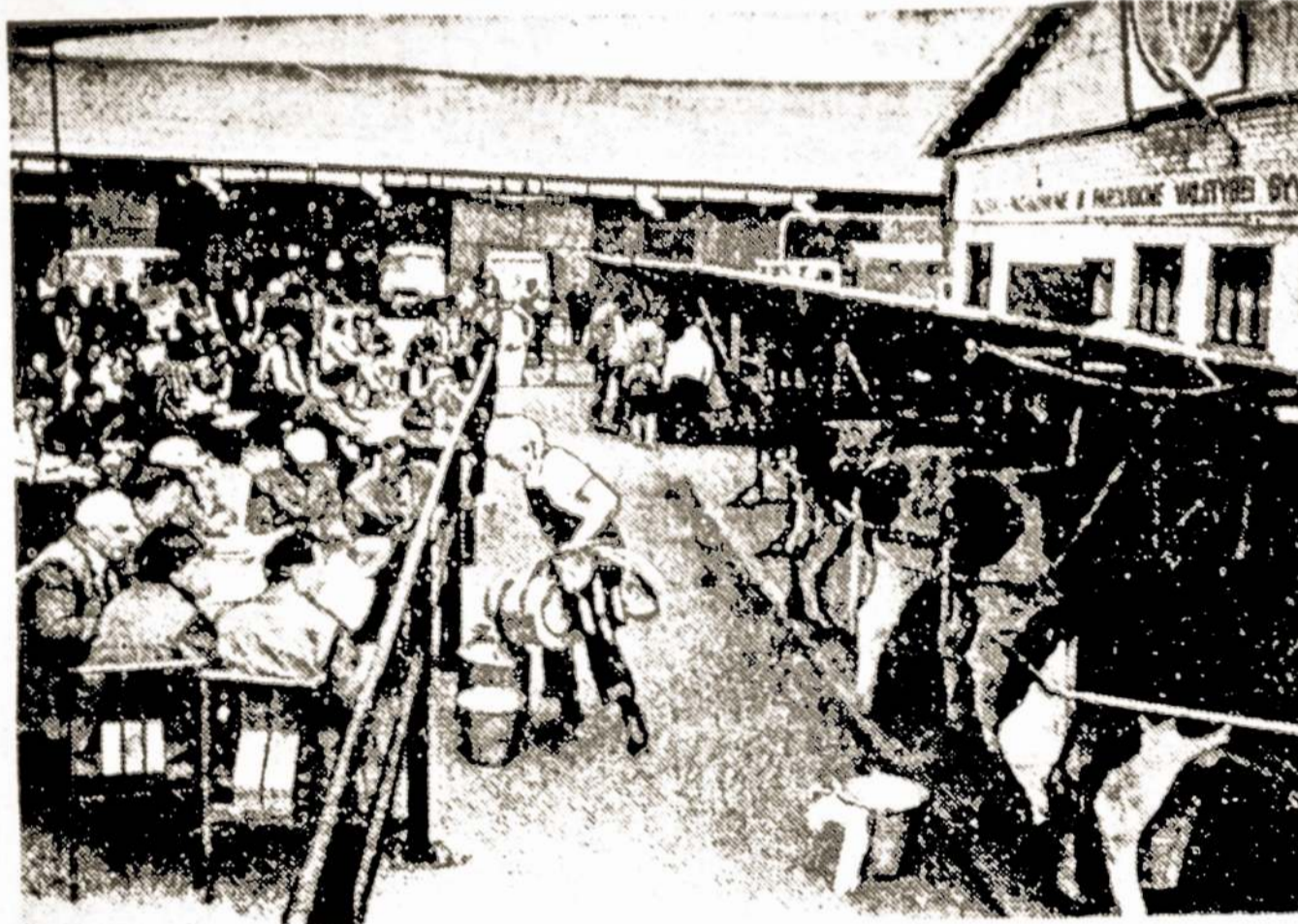
Mūsų tradicinis maisto patiekalų gaminimas yra labai konservatyvus, todėl įdiegti kokias nors naujoves nelengva. Dabar siūloma valgyti daugiau žalių ar mažai termiškai paveiktų maisto produktų, nes verdant ir kepant prarandama daug vitaminų, mineralinių medžiagų. Rekomenduojama, pavyzdžiui, kruopas iš vakaro pamerkti į vandenį, per naktį laikyti šaldytuve, o rytą virti tik 10 minučių. Į mėsos faršą siūloma vietoj bandelės dėti žalių maltų daržovių: morkų, kopūstų, bulvių, daugiau įpilti pieno. Mėsą virti trumpai, supjausčius ją 300 ar 500 gramų gabalais, po to valandą palaikyti vandenyje, kuriame virė. O riebalų nerekomenduojama nei kepti, nei virti — juos dėti į gatavus patiekalus prieš pat paduodant į stalą.

Si nauja gaminimo kryptis padės išvengti vidurių užkietėjimo.

Gyd. J. Saukiene

Melzimo meistrų konkursas

Nuotraukoje: Bendras varžybų vaizdas.

Keturias dienas Raudondvaryje viešėjo geriausiai respublikos mechanizuoto melzimo meistrai. Tiksliau, ne šiaip sau viešėjo, o varžėsi dėl geriausių vardų.

Daugiau kaip pusė šimto dalyvių traukė burtus, laikė teorijos egzaminą, paskui plovė, ardė ir surinko melzimo aparatus, melžė į kibirėlius, kiek anksčiau rungtyniavo eglutės ir tandemo tipo aikštelėse. Šių metų konkurso naujovė — reikli komisija tikrino ir teorines žinias.

Ir štai paskutinę dieną, kai darbas buvo baigtas, susumuoti konkurso rezultatai, teliko paskelbti nugalėtojus, apdovanoti juos vainikais, įteikti diplomus ir vertingus prizus. Varžybos išaiškino šiuo metu pajėgiausią meistrą eglutės tipo aikštelėje. Tai — Panevėžio rajono Eriškių kolūkio pienininkystės komplekso melžėja Marytė Girmienė. Tik kelioms šimtosiomis balo nuo jos atsiliko Leontina Bakanauskienė iš Šiaulių rajono "Pirmyn" kolūkio. Tandemo tipo aikštelėje geriausia: pasirodė Šakių rajono "Taikos" kolūkio atstovė Genovaitė

Krapavickienė.

Melžiančiųjų kibirėlius grupėje aukštą profesinį meistriškumą parodė Skuodo rajono "Aušros" kolūkio melžėja Danutė Mikutienė. Antroji buvo Veterinarijos akademijos mokomojo ūkio melzimo meistrė Jolanta Olberkienė.

Visus labai domino, kaip seksis šitoje rungtyje vyrams. Šiaulių rajono atstovas Stepas Čiapas iš Micaičių kolūkio parodė trečią rezultatą ir iškovojo geriausio melžėjo vyro prizą. Visai nedaug tetrūko, kad į finalą būtų patekęs ir dar vienas vyras — devyniolikmetis melzimo operatorius iš Gyvulininkystės instituto Merkio eksperimentinio ūkio Antonas Kravčunas. Vaikinas, jau spėjęs sukaupti daug praktinių įgūdžių, Raudondvaryje peinė geriausio jaunojo varžybų dalyvio prizą.

Konkurso nugalėtojų laukia Charkove įvyksiančios sąjunginės melzimo meistrų varžybos, o kiti dalyviai vėl pasklido po savo gerai pažįstamas fermas kasdien siekti kuo didesnių pieno pirmilžių.

J. Užupis

GIRININKO TEATRAS

Jaukiame, žalumynais pasidabinusiame Rietavo mieste gyvena girininkas Steponas Eigirdas. Be miško, šis žmogus turi dar vieną didelę aistrą — meilę scenai. Prieš ketvirtį amžiaus jis subūrė vaidinimo mėgėjų ir dramos ratelį ir visą laiką jam tebevadovauja. Žinių apie teatrą S. Eigirdas įsigijo dar jaunystėje, vaidindamas studentų dramos ratelyje, lankydamas dramos studiją bei kurį laiką dirbdamas Klaipėdos dramos teatro artistu.

Labiausiai rietaviškiai mėgsta lietuvių dramaturgų pjeses. Rampos šviesą čia išvydo P. Vaičiūno "Priešai", V. Miliūno "Zuvėdroms palydint", lietuvių literatūros klasikės Žemaitės "Trys mylimos", liaudies rašytojo J. Baltušio "Gieda gaideliai" ir kiti kūriniai. Ypač glaudžius ryšius saviveiklinio teatro artistai palaiko su dramaturgu K. Saja.

6

Vaidinta daugelyje Lietuvos miestų ir miestelių, kaimų. Vaidinta ir Maskvoje, iš kur rietaviškiai parsivežė Visasąjunginio meno saviveiklos festivalio pirmojo laipsnio diplomą. Bet pačio didžiausio darbo įvertinimo ir pripažinimo saviveiklininkai susilaukė prieš porą metų. Tada Rietavo dramos rateliui buvo suteiktas garbingas Liaudies teatro, o teatro režisieriui S. Eigirdui — LTSR meno saviveiklos žymūno vardas.

Siemet, pažymėdami dramos ratelio 25-ąjį, rietaviškiai artistai parodė naują premjerą — lietuvių dramaturgės D. Urnevičiūtės veiklą "Vadink mane motina", kuris turėjo didelį pasisekimą.

Daug įsimintinų vaidmenų sukūrė pats S. Eigirdas, medicinos sesuo R. Butkienė, Rietavo tarybinio-technikumo dėstytoja L. Čajauskienė, veterinarijos gydytojas L. Jasukėnas, miškų ūkio darbininkas S. Krepštas ir daugelis kitų.

Kauno šiandiena ir ateitis

Pasakoja miesto Liaudies deputatų tarybos vykdomojo komiteto pirmininkas. J. Razumas

Kam ilgesnį laiką neteko viešėti Kaune, tam ypač krenta į akis žymūs pakitimai. Kuriuo keliu beatvažiuotum į miestą — nuo Vilniaus, iš Žemaitijos ar Suvalkijos, dar neseniai buvusiuose laukų plotuose patraukia žvilgsnį nauji gamyklų korpusai, gyvenamųjų namų rajonai, mokyklų pastatai. Kaunas — vienas stambiausių Tarybų Lietuvos pramonės centrų. Miesto įmonės dabar gamina apie ketvirtadalį respublikos pramonės produkcijos. Jos gamyba vien per paskutiniuosius penkerius metus padidėjo daugiau kaip penktadaliu. Per prabėgusį penkmetį pastatyta nemaža pramonės objektų, mokyklų, vaikų darželių-lopšelių, nauji gydymo korpusai ligoninėse, paveikslų galerija, atidaryta dešimtys parduotuvių, kavinių ir valgyklų. Kauniečiai per tą laiką gavo beveik 14 tūkstančių butų naujuose gyvenamuosiuose rajonuose, kurie daugumoje išaugo kairėje Neries pakrantėje. Pagražėjo ir senamiestis. Daugelis namų Rotušės aikštėje, gretimose gatvėse atgavo savo senovinę išorę.

Ištis labai išaugo, išgražėjo senasis miestas Neries ir Nemuno santakoje. O dar gražesnės jo ateities perspektyvos. Iš esmės jau

paruoštas, techniškai bei ekonomiškai pagrįstas miesto išvystymo iki 2000 metų generalinis planas.

Gyvenamųjų namų statyba artimiausiais metais bus tęsiama Eiguolių mikrorajone, prasidės Šilainių rajono užstatymas. Vėliau miestas plės Rokių-Vaišvydavo linkme. Išnagrinėjus visas miesto plėtimo galimybes, ši teritorija pripažinta tinkamiausia naujiems gyvenamiesiems rajonams.

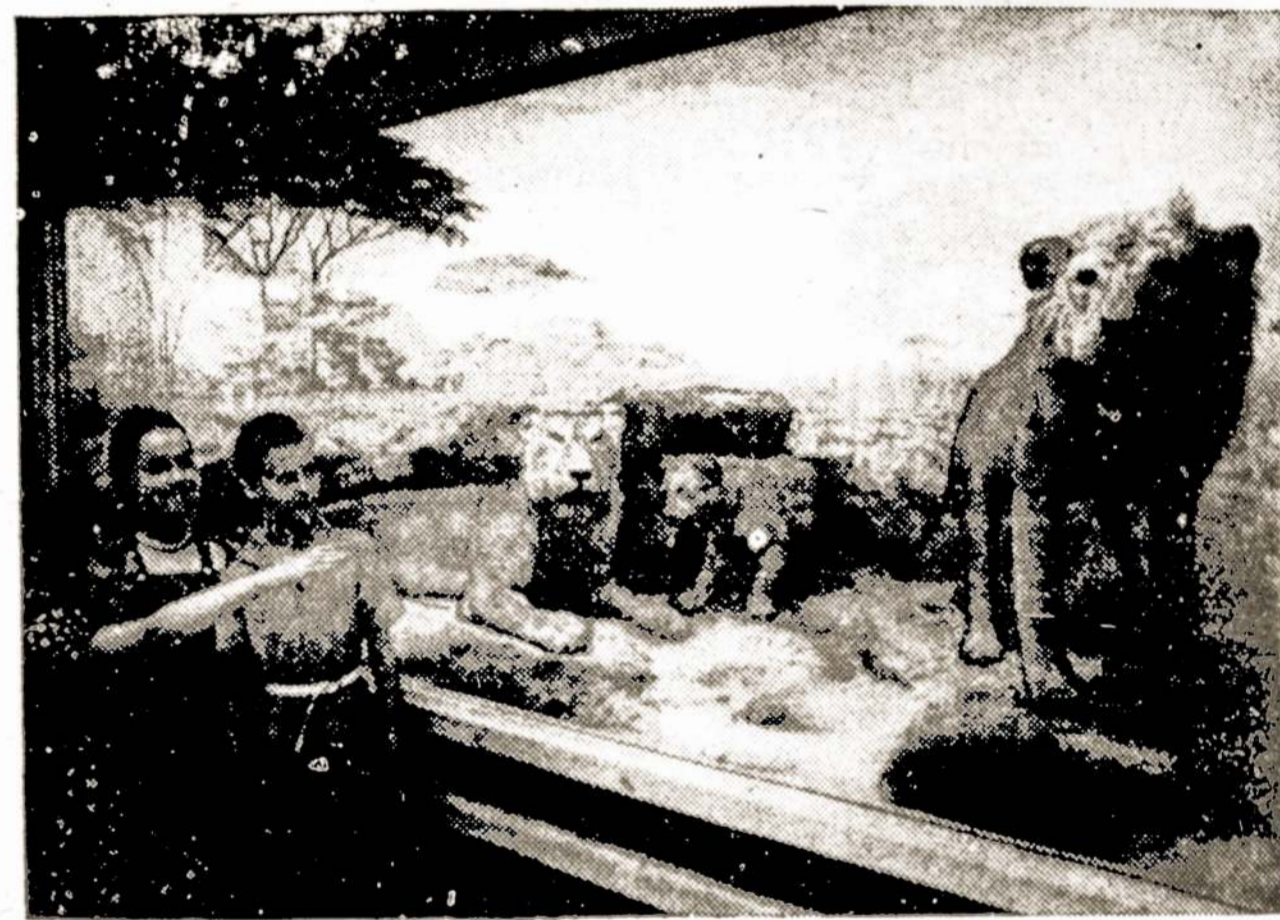
Patvirtinti senamiesčio regeneracijos ir centrinės miesto dalies detalaus išplanavimo projektai. Čia gyvenamieji namai bus ir toliau remontuojami ištaisais kvartalais. Miesto centre bus likviduotos mažos katilinės, o namai prijungti prie šiluminių tinklų. Tuo būdu žymiai sumažės oro užterštumas.

Numatyta daug padaryti tvarkant poilsio zonas, jas specializuojant. Pavyzdžiui, Lampėdžiuose įsikurs vandens sporto bazės, o Kleboniškių parkas pavedamas žiemų sporto mėgėjams. Naujas poilsio kompleksas išaugs Nemuno saloje.

Į miesto ūkį per vienuoliktąjį penkmetį (1981-1985) bus investuota daugiau kaip pusė milijardo rublių kapitalinių įdėjimų. Tai laidos tolesnį miesto ekonomikos ir kultūros ugdymą, nepaliaujama kauniečių buities ir gerovės kilimą.

H. Labanauskas

Nuo stumbro iki drugelių

Nuotraukoje: Kauno Tado Ivanausko muziejuje. A. Sabaliausko nuotrauka

Daugiau kaip keturis kartus padidėjo Kauno Tado Ivanausko zoologijos muziejaus ekspozicijos salių plotas, rekonstravus šį gamtosaugos propagandos centrą.

Žymaus Lietuvos gamtininko Tado Ivanausko daugiau kaip prieš šešiasdešimt metų įkurtas muziejus prieš karą glaudėsi Gamtos tyrimo stotyje, vėliau — Kauno universitete. Tik Tarybų valdžios metais jam paskirtas nemažas pastatas greta Laisvės elėjos, kuris po rekonstrukcijos puikiai pritaikytas dabartinei savo paskirčiai.

Šešiose muziejaus salėse — apie 13 tūkstančių eksponatų: pradedant Lietuvos girių karaliais stumbrais ir baigiant drugeliais. Be respublikos faunos pavyzdžių, yra nemažai visų kontinentų gyvūnijos atstovų.

Garbingą vietą ekspozicijoje užima Tado Ivanausko rinkiniai iš Lietuvos, Prancūzijos, Italijos, Rusijos, Brazilijos. Seniausi eksponatai — akademiko tėvo Leonardo

Ivanausko, taip pat didelio gamtos mylėtojo, daugiau kaip prieš 120 metų darytos paukščių iškamšos. Profesorius P. Šivickis muziejui yra padovanojęs koralų ir moliuskų kolekciją, surinktą Filipinuose. A. Palionis — didžiulį drugelių rinkinį.

Muziejaus rinkiniai nuolat papildomi eksponatais, surinktais Lietuvoje, taip pat ekspedicijose į Volgos žemumą, Vidurinę Aziją, Užkaukazę, Sibirą, Komandoro salas ir kitur. Jo fonduose sukaupta daugiau kaip 60 tūkstančių eksponatų, kurie prieinami mokslo darbuotojams, įvairių liaudies ūkio šakų specialistams, studentams.

Be ekspozicijos salių, rekonstruotame muziejaus pastate yra konferencijų salė su stacionarine kino aparatūra, paukščių žiedavimo centras, eksperimentinės taksidermijos laboratorija, biologinių preparatų dirbtuvė. Filialus muziejus turi Živinto rezervate ir Ventės Rage.

Z. Mikalauskas

Vilnius, 1981 rugšėjo 3

Sunkiųjų veislių žirgų varžybos

Nuotraukoje: Lenktynių traseje.

Riešėje, Vilniaus valstybinio žirgyno hipodrome vyko XXIV sąjunginės sunkiųjų veislių žirgų varžybos. Jose dalyvavo RTFSR, Ukrainos, Baltarusijos, Lietuvos, Estijos ir Latvijos važnyčiotojai su daugiau kaip penkiasdešimčia žirgų.

Tokios varžybos Lietuvoje buvo rengiamos pirmą kartą. Iš pirmo žvilgsnio daug kam pasirodė neįprastos: hipodrome take lenktyniavo ne eikliakojai ristūnai, o augaloti stipruoliai sunkiųjų veislių žirgai, skirti darbams. Pirmosios varžybų dienos rungtis buvo 2 kilometrų lenktynės, risčia gabenant pusantr tonos krovinį. Stambių žirgų grupėje geriausiai pasirodė estų važnyčiotojas V. Talio torių veislės žirgas Ankuras, krovinį atgabėjęs per 5 minutes 3.8 sekundės; antrą

ir trečią vietas užėmė tarybinės sunkiųjų veislės žirgas Žneika ir torių veislės žirgas Lakeras. Smulkiųjų žirgų grupėje visos trys prizinės vietos atiteko Petro Germanavičiaus važnyčiotojams žemaičių žirgams Staleriui (5 minutės 11 sekundžių), Gipsui ir Geografui.

Varžybose respublikos važnyčiotojai dalyvavo su Lietuvos sunkiųjų ir žemaičių veislių žirgais iš Nemuno, Sudavijos, Žagarės ir Vilniaus valstybinių žirgynų. Užpėnai absoliučiu tokių sąjunginių varžybų čempionu tapo Sudavijos valstybinio žirgyno Lietuvos sunkiųjų veislių žirgas Briketas, o šiose varžybose vertinant žirgų išvaizdą ir tipiskumą veislei čempione tapo Žagarės valstybinio žirgyno Lietuvos sunkiųjų veislės kumelė Lavina.

Prisiminimui 1940-ųjų vasaros dienų

Kauno valstybinis istorijos muziejus ir jo sodelis — nuo seno pamėgta kauniečių vieta. Trykšta fontanas, kvepia rožės, linguoja baltakamieniai beržai. Vasarą čia daug ekskursantų, muziejaus lankytojai ypatingą dėmesį atkreipia į ekspozicijų stendus, skirtus 1940-ųjų įvykiams Lietuvoje, į tai, kas vyko Kaune, kai valdžią paėmė liaudis.

Mintimis sugrįžkime į 1940-ųjų vasarą. Tų metų liepos mėnesį, vykdydamas Lietuvos darbo žmonių valią, Liaudies seimas priėmė nutarimą prašyti TSRS Aukščiausiąją Tarybą priimti Lietuvos Tarybų Socialistinę Respubliką į tarybinių tautų šeimą sąjungine respublika. Liaudies seimas taip pat išrinko Igaliotąją delegaciją, kuriai pavedė vykti Maskvon ir įteikti TSRS Aukščiausiajai Tarybai Deklaraciją dėl Tarybų Lietuvos įstojimo Tarybų Sąjungos sudėty. Tarp igaliotųjų atstovų buvo žymūs revoliucinio judėjimo dalyviai Pranas Zibertas, Karolis Didžiulis, Motiejus Sumauskas, Liudas Adomuskas, Kazys ir Pranas Petrauskai, Birutė Abdulskaite, rašytojai Petras Cvirka, Salomėja Nėris ir kiti.

Kauno valstybinio istorijos muziejaus fonduose yra to meto nuotraukų albumas. Kol kas dar nežinoma, kas darė šias nuotraukas, tačiau iš to, kaip nuosekliai ir įdomiai jos atskleidžia istorinius 1940-1941 metų įvykius, galima spręsti, kad jas darė pačiam gyvenimo verpete buvęs žmogus. Jis džiaugėsi permainomis Lietuvoje, įamžino ir kitų pakilią nuotaiką.

Stai vėliavomis, transparantais išpuošta Kauno stotis ir minios žmonių, liepos 30 dieną atėjusių išlydėti Igaliotąją delegaciją Maskvon. Stai Minskas, kur mūsų pasiuntiniai baltarusiai sutiko su gėlėmis ir draugiškais šypsenomis. Čia, geležinkelio stotyje, įvyko mingas, kurio dalyviai sveikino Tarybų Lietuvos darbo žmones, iškovojusius laisvę ir pasiryžusius žengti socializmo keliu.

Vilnis, 1981 rugsėjo 3

Tų įvykių liudininkas Motiejus Sumauskas savo knygoje "Gyvenimo prasmė" rašo: "Nuoširdumą ir svetingumą mes jautėme visur: susitikimuose su darbininkais ir tarnautojais, su valstybės veikėjais".

Rugpjūčio trečiąją Lietuvos delegacija buvo pakviesta į Kremliaus rūmus, kur vyko TSRS Aukščiausiosios Tarybos sesija. "Kai A. Andrejevas paskelbė, kad į sesiją atvyko Lietuvos respublikos Liaudies seimo Igaliosios delegacijos nariai, — rašo M. Sumauskas, — deputatai atsistojo ir sukėlė didingą ovaciją. Ilgai skambėjo Kremliaus skliautuose plojimai, "ura!". Kiekvieno mūsų atstovo pasirodymą tribūnoje lydėjo plojimų audra".

Pirmasis kalbėjęs Igaliosios delegacijos pirmininkas Justas Paleckis pareiškė, kad visa Lietuva nekantriai laukia istorinio Aukščiausiosios Tarybos sprendimo priimti Lietuvą į TSRS. "Iš savo puses mes pasižadame būti verti tos garbės ir su visa energija įsijungti į didįjį socialistinės statybos darbą, eiti petys į petį su TSRS tautomis didžiosios Tėvynės galybės ir gynimosi pajėgumo stiprinime".

Vienas po kito į tribūną žengė — K. Petrauskas, S. Nėris, M. Mickevičius. Ypač šiltai buvo sutiktas Pranas Zibertas. Kai jis pasisakė, kad už komunistinę veiklą buržuazijos kalėjimuose išsėdėjo dvidešimt metų, kad du kartus buvo nuteistas mirti, salė vėl atsistojo.

Kalbėję deputatai vieningai pritarė pasiūlymui priimti Lietuvą į TSR Sąjungon.

Ši žinia džiaugsmo aidu atskrido Tarybų Lietuvon. Ir vėl Kauno, kitų respublikos miestų gatvės užtvino demonstrantais, kurie nešė šūkius, skelbiančius, kad Nemuno krašto žmonės džiaugiasi tarybinių tautų šeimoje suradę nuoširdžius draugus ir pagalbininkus.

Danutė Čepulytė

Kapsuko grūdų kombinatas

Kapsuko grūdų produktų kombinatas gamina ne tik kombinuotuosius pašarus, baltyminius vitamininius priedus, bet ir rugys su kviečiu be šio kombinato neatkeliautų ant stalo. Vien šiais metais per kombinato grūdų džiovyklas, valymo mašinas, per jo aruodus pratekės didžiulis žiemkenčių ir vasarojaus ežeras — 33,420 tonų grūdų, atvežtų ne tik iš Kapsuko, bet ir iš Vilkaviškio, Lazdijų, Šakių rajonų.

— Taigi turime dirbti vis apskurčiau ir sumaniau, — sako kombinato direktorius Jonas Dovydaitis. — Juo labiau, kad augimo rezervai toli gražu neišsemti.

Kombinatas nuolat dirba ritmingai, visą laiką įvykdo ir viršija gamybinius planus, socialistinius išpareigojimus. Analizuodami šių metų pirmojo pusmečio rezultatus, kombinato šeiminkai numato naujas konkrečias užduotis vyriausiesiems specialistams, inžinieriams, racionalizatoriams. Atkakliai ieškoma būdų darbo našumui kelti.

— Kombinuotųjų pašarų ceche viršyti visi projektiniai pajėgumai, dabar per parą gaminama 682 tonas kombinuotųjų pašarų. Tai trečdaliu daugiau, negu buvo planuota, — sako vyriausiasis inžinierius Algimantas Urmanavičius.

Kaip toliau bus didinamas darbo

našumas? A. Urmanavičius mato tik vieną kelią — techninę pažangą, kuri žengia kartu su ekonomija ir taupumu. Reikia pertvarkyti tai, kas pasenę, nepažangu.

Antai šalies giminingų įmonių pavyzdžiu pertvarkius cecho technologiją, žymiai palengvėjo darbas, pagerėjo darbo sąlygos. Daug naudos davė įrengtas distancinis mechanizmų valdymas, valdymo pulto rekonstrukcija, padidintas grūdų transportavimo linijų našumas.

Neskaiciuojant smulkesnių kasdieninių darbų, numatyta per šį penkmetį įgyvendinti 16 techninių-organizacinių priemonių, kurios duos daugiau kaip 110 tūkstančių rublių metinės ekonomijos ir išlaisvins kitiems darbams 23 žmones.

Kombinato teritorijoje A. Urmanavičius rodo naują grūdų džiovyklą, kurios našumas 30 tonų per valandą. Prie ankstesnio džiovyklų ūkio tai labai reikalinga paspartis, nes lietingais metais sunku būdavo išdžiovinti atgabentus grūdus. Prie džiovyklos įrengtas naujas automatinis, kuris pirmą kartą išvers galingas automašinas ir traktorių priekabas. Taigi prie kombinato vartų nebus eilių, neprastovės automašinos. Įtempto darbymečiu metu ūkiai galės racionaliau išnaudoti transportą. Juozas Meškauskas

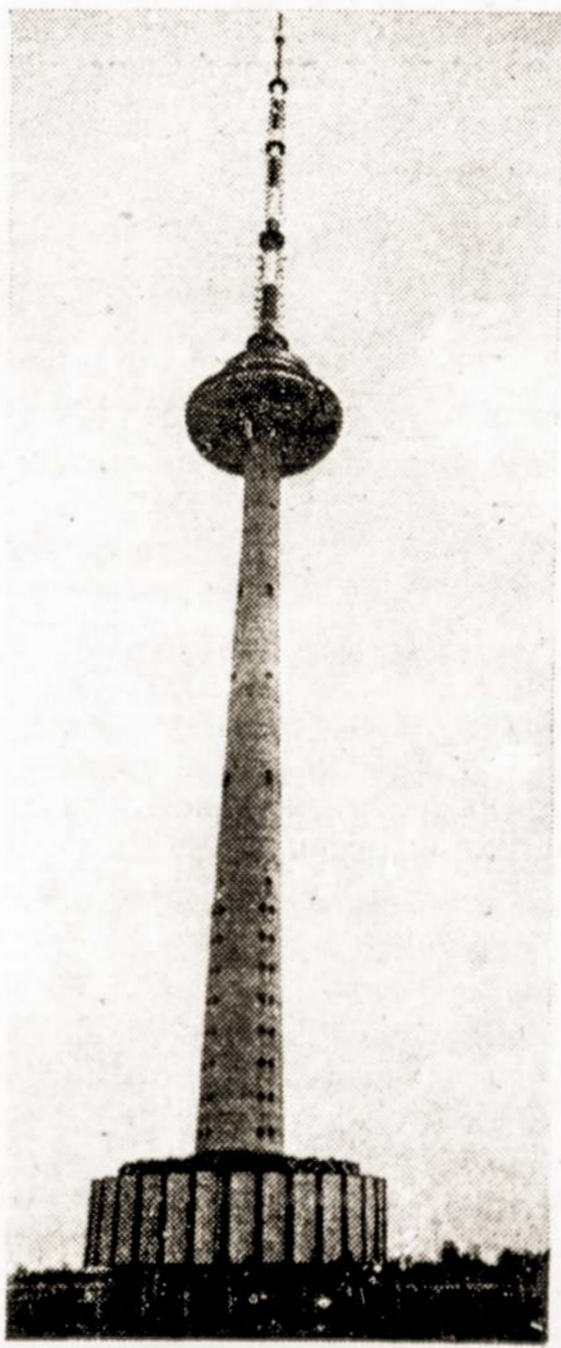
PRIENUOSE PASTATĖ SENELIAMS NAMUS

Simtais žiburių nušvito Nemuno vandenys, kai visas savo šviesas įkurtuvių proga uždegė naujasis Prienuose internatas — svetingi namai seneliams. Pastatytas ant upės kranto, pušų paunksnėje, internatas dabar iš karto gali priimti 220 gyventojų — dvigubai daugiau negu senosiose patalpose. Čia įrengtos jaukios palatos, valgykla, koncertų salė su kino demonstravimo įrenginiais, biblioteka, kambariai meno saviveiklai, medicinos tarnybos. Vėliau bus įrengtos dirbtuvės, kuriose kiekvienas gyventojas galės rasti sau tinkamą užsiėmimą — austi, megzti, siūti, siuvinėti. Yra nedidelis daržas, pačių gyventojų prižiūrimi gėlynai.

Respublikos Socialinio aprūpinimo ministerijos žinioje esantys internatai dabar iš viso turi beveik aštuonis tūkstančius gyventojų. Tai vieniši seni žmonės ar invalidai, netekę artimųjų, šeimos narių, galinčių jais rūpintis. Internatuose jie visiškai išlaikomi valstybės — čia jiems teikiama medicinos pagalba, visos reikalingos buitinės ir kultūrinės paslaugos. Šį penkmetį valstybės asignavimas socialiniam aprūpinimui dar labiau padidinamas. Planuojama respublikoje statyti išties kompleksus, kuriuos sudarytų internatai seneliams ir invalidams, pagalbinių ūkių pastatai bei gyvenamieji namai aptarnaujančiam personalui.

Liepos 7 dieną atidarant naująjį internatą Prienuose dalyvavo Lietuvos KP Centro Komiteto sekretorius L. Sepetys, Lietuvos TSR Ministrų Tarybos pirmininko pavaduotojas A. Cesnavičius, kaimo statybos ministras A. Bagdonas, socialinio aprūpinimo ministrė J. Pacevičienė, sveikatos apsaugos ministras J. Platūkis, kiti vadovaujantys partiniai ir tarybiniai darbuotojai.

AUKŠČIAUSIAS LIETUVOJE

Visu galingumu pradėjo veikti naujoji Vilniaus radijo ir televizijos stotis. Iš aukščiausio Lietuvoje 236 metrų bokšto dabar perduodamos keturios radijo ir televizijos programos, kurios matomos didelėje Lietuvos teritorijos dalyje.

Pats bokštas, iškilęs naujajame respublikos sostinės Karoliniškių rajone ant kalvos, yra unikalus statinys. Jame be sudėtingos aparatūros sumontuoti greitieji liftai, įrengta apžvalgos aikštelė.

Nuotraukoje: Vilniaus televizijos bokštas. M. Baranausko nuotr.

KURIA GRAŽIAS TRADICIJAS

Svenčionių rajono civilinės metrikacijos skyrius, liaudies tradicijų taryba, apylinkių ir miestų Tarybų vykdomieji komitetai jau daug metų propaguoja ir įgyvendina tarp gyventojų civilines apeigas. Maždaug 90 procentų naujagimių vardai suteikiami iškilmingoje aplinkoje, įteikiant vardynų medalius, vaiko albumus. Populiarios tapo rajone jubiliejinės (auksinės, sidabrinės) vestuvės, kurių kasmet įvyksta po keletą.

Rajono civilinės metrikacijos skyriaus darbuotojai, liaudies tradicijų taryba, apylinkių ir miestų Tarybų vykdomųjų komitetų darbuotojai dažnai pasisako spaudoje ir per vietinį radiją. Rajono darbo žmonių skaitomos paskaitos, plačiai išvystytas socialistinis lenktyniavimas tarp apylinkių ir miestų Tarybų vykdomųjų komitetų civilinės metrikacijos srityje. Rajone aptariama ir paskleidžiama geriausių patirtis, rengiami seminarai, pasitarimai.

Neseniai Cirklišio apylinkėje įvyko iškilmingos parodomosios vardinės.

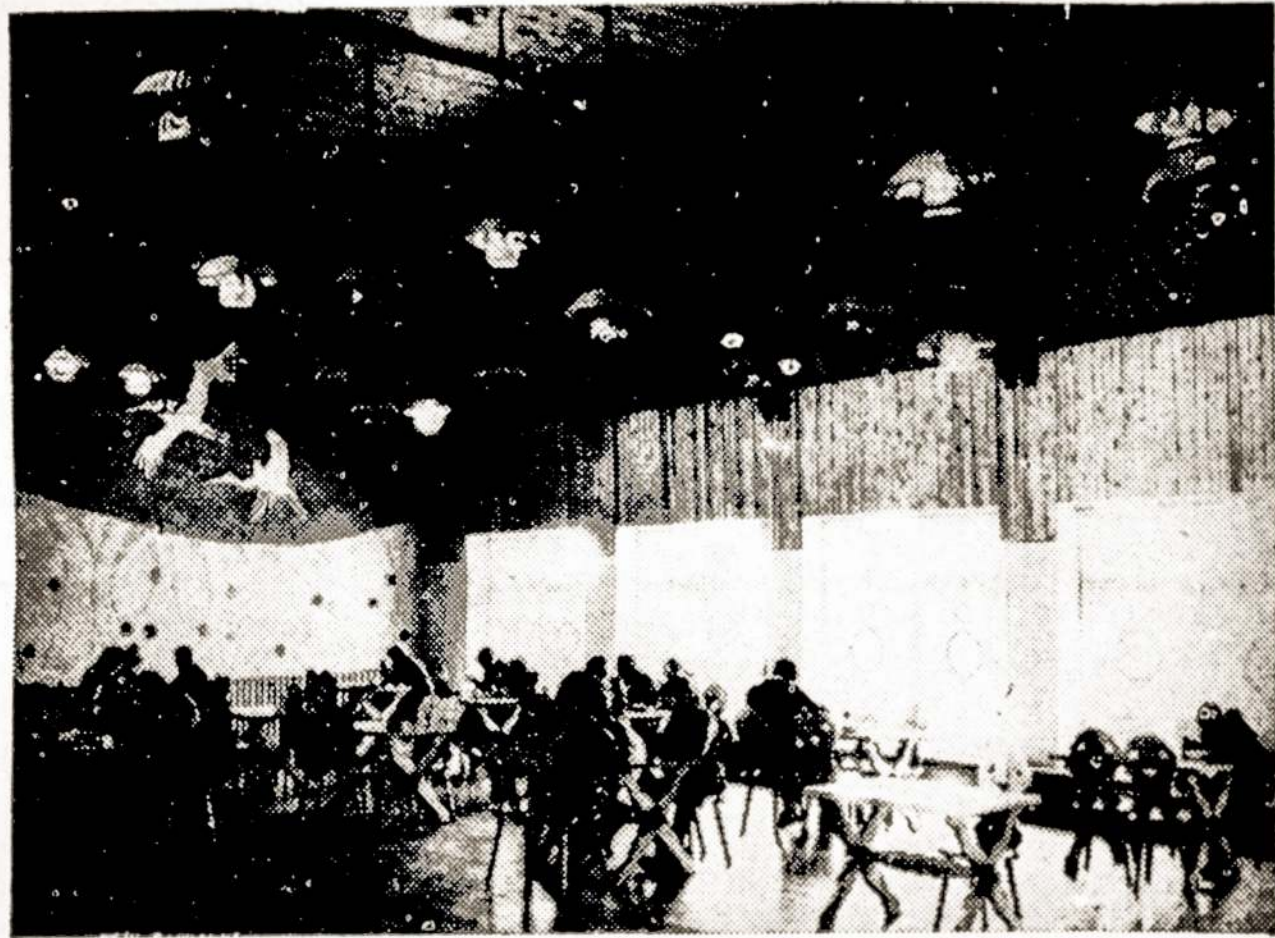
Sventiškai pasipuošusi apylinkės

kultūros namų salė negalėjo sutalpinti visų, norinčių pasižiūrėti šio rengimo. Grojant estradiniam vokaliniam ansambliui, per tautinių juostų miška įžengia į salę Verikovskių šeima. Juos pasveikino apylinkės Tarybos vykdomojo komiteto pirmininkė E. Veličkienė ir apylinkės Tarybos deputatas B. Lozoraitis. Naujagimiui skirtas atminimo medalis ir albumas, bylojantis apie iškilmingą vardo suteikimą. Tėvus sveikino darbo draugai, kaimynai. Apylinkės spaliukai surengė montażą. Taip iškilmingai vardai buvo suteikti Marmų, Safranavičių, Žakjanovų šeimų naujagimiams.

Po iškilnių įvyko seminaras. Apylinkių ir miestų Tarybų vykdomųjų komitetų darbuotojai pasidalijo darbo patirtimi, išskėle daug gerų minčių ir pasiūlymų gerinant civilines apeigas, kurios vis labiau pakeičia religines.

Neatsitiktinai šis renginys organizuotas Cirklišio apylinkėje. Šios apylinkės liaudies tradicijų taryba respublikinėje liaudies tradicijų tarybų apžiūroje apdovanota LTSR kultūros ministerijos garbės raštu.

J. Navickas

Kelmės rajono "Pergalės" kolūkio centrinėje Kukečių gyvenvietėje pastatyta originali valgykla-svetainė. Nuotraukoje: Kolūkio valgykloje—svetainėje. A. Dilio nuotrauka

Buvusio liaudies gynėjo atsiminimas

Nugriaudėjus frontui tolyn į vakarus, stojau į komjaunimą ir pradėjau dirbti Mažeikių apskrities Tirkšlių valsčiaus vykdomajame komitete. Po kelių mėnesių buvau pakviestas į Mažeikių apskrities komjaunimo komitetą, kur man pasiūlė vadovauti Tirkšlių valsčiaus pionierių organizacijai. Reikėjo jas įkurti mokyklose.

Taip aš, neturėdamas dar nė šešiolikos metų, tapau Tirkšlių valsčiaus vyresniuoju pionierių vadovu. Įsidėjęs į kišenę nagoną, traukiau pėsčias per valsčių. Įkūrėme negausias pionierių organizacijas Serkšnėnų, Balėnų, Žemalės ir Tirkšlių pradinėse mokyklose. Keturiolikai pionierių iš šių mokyklų Tirkšliuose iškilmingai buvo užrišti kaklaraiščiai.

Praūžus frontui, žmonės buvo išsiilgę taikaus gyvenimo ir darbo. Reikėjo dalinti jiems žemę. Kartu su grupe liaudies gynėjų važinėjome po kaimus, saugodami žemės dalinimo komisijos narius nuo pasalinėsių kulkų. Nuo buržuazinių nacionalistų gaujų turėjome saugoti ir naujakurius. Prisimenu 1947 metų spalio mėnesio šaltą ir vėjuo-

tą naktį. Mums pranešė, kad Tirkšlių valsčiaus Serkšnėnų kaime buržuaziniai nacionalistai išžudė naujakurių Katavičių šeimą. Atvykę radome sukrečiantį vaizdą: kraujo klane gulėjo trys vaikai nuo vienerių iki penkerių metų ir jų motina...

Ne visi mano bendražygiai sulaukė dienų, kai nustojo aidėti šūviai. Nuo buržuazinių nacionalistų kulkų krito draugai Adomas Radzys, Antanas Kontrimas ir Edvardas Saltonas. Be tėvo liko šeši jo vaikai. Buržuaziniai nacionalistai nužudė ir Žemalės apylinkės vykdomojo komiteto pirmininką Antaną Riauką. Sunaikinę tuo metu Žemalės apylinkėse siautusią gaują, liaudies gynėjai gyvą paėmė jos vadeivą. Aš dalyvavau teismo procese. Baisu buvo klausytis jo prisipažinimų.

Baigėsi kraupios naktys, mes, buvę liaudies gynėjai, ginklus pakeitėme į taikaus darbo įrankius. 1948 m. buvau apdovanotas medaliu "Už šaunų darbą Didžiajame Tėvynės kare". 1976 m. Kretingoje suruošėme šakrydį. Prisiminėme žygių draugus, kurių jau nebėra tarp mūsų.

Pakalbama ir apie dabartinį gyvenimą. Gražus ir šviesus jis yra

Klaipėdos "Dailės" kombinato meistrai gamina 40 artikulų juvelyrinius papuošalus — apyrankes, žiedus, kaklo papuošalus, suvenyrus iš gintaro su sidabru ir melchioru. Kiekvienais metais dailininkai paruošia apie 100 naujų gaminių pavyzdžių, iš kurių geriausieji išrenkami serijinei gamybai.

Nuotraukoje: Kombinato šlifuo-toja-poliruotoja Nijolė Jurevičienė rucšia gintarą juvelyriniams papuošalams. T. Žebrausko nuotrauka

KOLŪKIS SIUNČIA MOKYTIS IR...

Biržų rajono "Tarybinio artojo" kolūkio buhalterijos knygoje įvesta speciali grafa: "Stipendijos". Jos mokamos studentams ir moksleiviams, kuriuos ūkis siunčia mokytis į aukštąsias mokyklas, technikumus, profesines technikos mokyklas.

Specialistų ir kvalifikuotų gamybinių ruošimu nuolat rūpinasi ūkio partinė organizacija. Jos iniciatyva paruoštas perspektyvinis jaunuolių siuntimo į mokymo įstaigas planas, besimokantiems teikiama materialinė parama. Su ūkio stipendijomis aukštąsias mokyklas, technikumus pastaraisiais metais baigė keliolika agronomų, zootechnikų, inžinierių. Jie pakeitė gamybos organizatorius praktikus.

Kolūkio komunistai nuolat stiprina ryšius su vietos mokykla, kartu su pedagogais tariasi, kaip geriau padėti moksleiviams pasirinkti profesiją. Ūkio padaliniuose rengiamos "atvirų durų" dienos, kurių metu vyresniųjų klasių mokiniai supažindinami su naujomis, ūkiui labiausiai reikalingomis specialybėmis. Didelį darbą, skiepijant jaunuoliams meilę žemei, gimtajam ūkiui, atlieka profesinio orientavimo taryba.

Daug dėmesio ūkio partinė organizacija skiria ryšiams su besimokančiais, sugrįžusių jaunuųjų specialistų ir gamybinių buitinių gerinimui. Jiems padedama įsikurti, suteikiama kitokių lengvatų.

Kryptingos komunistų veiklos dėka ūkyje praktiškai išspręsta specialistų problema. Visiems gamybos padaliniams čia vadovauja žmonės, turintys aukštosios ar specialiosios vidurinės mokyklos diplomus.

R. Česna

mums ir mūsų vaikams. Mes, būdami jauni, rašėme savo kartos dienoraštį, dabartinis jaunimas rašo savo, ir mums, vyresnės kartos žmonėms, smagu, kai jie žengia keliu, kurį mes kažkada pramynėme.

R. Navickas
Klaipėdos jūrų prekybos uosto darbuotojas

Įmonė — antrieji namai

Suvalkijos miestą — Kapsuką toli už Lietuvos ribų išgarsino maisto pramonės automatai. Šios fasavimo ir įpakavimo mašinos eksportuojamos į 30 užsienio šalių. Tačiau sveičiui kapsukiečiai pirmiausia pataria pasižvalgyti po įmonės teritoriją.

Beveik 20 hektarų plote žydi įvairiaspalviai gėlynai, svyra nuo vaisių obelių ir kriaušių šakos, lygiomis gretomis išsiriakio beržai, liepos, topoliai. Tarp alėjų trykšta fontanai. Darbininkai ypač didžiuojasi didžiuoju tvenkiniu. Pamegusiai šią vietą gulbių porai įrengė salą, plaukiojantį namelį. Čia įprato perėti bei žiemoti laukinės antys. Specialioje vejoje puikuoja išdidūs povai ir fazanai.

Beveik prieš du dešimtmečius dar tik statomos įmonės darbininkės tarp kylančių gamyklos korpusų pradėjo sėti rūtų darželius. Jauni ir seni sodino parką.

Žaliųjų plotų tvarkymas yra svarbi kolektyvo ekonominio ir socialinio vystymo plano dalis. Pagal šį planą, paruošiamą kiekvieniems penkeriems metams, jau nemaža padaryta. Dirbančiųjų labui jau iš toli puikuoja kultūros namai, kuriuose sistemingai repetuoja darbininkų mišrus choras, pučiamųjų orkestras, vyksta jaunimo poilsio vakarai. Sporto mėgėjams įrengtas stadionas, jachtų bazė užtventkoje Šešupėje. Reikalingiems gydomo netenka važiuoti į tolimus kurortus — jiems Birštone pastatytas modernus profilaktoriumas-sanatorija. Vasaros metu joje atostogaujantys gamybininkai naudojasi pašildyto vandens kaskadomis, atviru baseinu Nemune, priima purvo vonias. O kitu metu laiku po pamainos gamyklos autobusai nemokamai nuveža į šį sveikatingumo kompleksą po keliasdešimt darbininkų. Profsąjungos komitetas rūpinasi, kad lengvatinėmis sąlygomis gavusieji kelialapius pailsėtų, priimtų gydomąsias procedūras, gautų kaloringą maistą. Rytmetį visi grįžta į darbą su naujomis jėgomis. Įmonė turi turtingą biblioteką, pagal techninės estetikos reikalavimus sutvarkytas valgyklas.

Gerinamos ir darbo sąlygos. Vien per paskutiniuosius kelerius metus didžiausioje Kapsuko miesto įmonėje modernizuoti galvaninis, dažymo, surinkimo, kalvystės cechai, pakeista našesniais beveik pusė įrengimų. Darbas tapo mažiau varginantis, patrauklesnis. Socialinei programai įgyvendinti iš nuolat didėjančio pelno panaudota beveik du milijonai rublių.

Žmonės pamilo savo įmonę, tapusią jiems antraisiais namais. Štai šaltkalvis veteranas V. Kalvinskas išmokė specialybės savo sūnų Rolandą. Gabų jaunuolį kolektyvas pasiuntė studijuoti į Kauno Antano Sniečkaus politechnikos institutą, mokėjo stipendiją. Dabar jis — inžinierius, gamyklos vyriausiojo mechaniko pavaduotojas. Darbštu mu garsios Jeseliūnų, Vaicekauskų, dešimtys kitų šeimyninių dinastijų. Vaikai seka tėvų pėdomis. Daugelis jų ateina į cechus, baigę prie įmonės veikiančią vidurinę profesinę technikos mokyklą, technikumus ir aukštąsias mokyklas.

V. Bačius

Vilnis, 1981 rugsėjo 3

OLIMPINIŲ VILČIŲ APŽIŪRA

25 dienas – Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje ir Trakuose – trisdešimtyje Tarybų Lietuvos sporto arenų vyko XVI sąjunginės moksleivių spartakidos varžybos. Jose startavo rekordinis dalyvių skaičius – šeši su puse tūkstančio.

Tarybų Lietuvos sportininkai laimėjo 48 medalius: 14 – aukso, 11 – sidabro ir 21 bronzos.

Dukart skambėjo himnas kauniečio sporto meistro Gintauto Umara, sėkmingai startavusio Klaipėdos dviračių treke, garbei.

Nuotraukoje: Gintautas Umaras [viduryje] su treneriais – Vytautu Šlanina ir respublikos nusipelnusių treneriu Narsučiu Dumbausku.

SUSITIKIMAI

DU BROLIAI

Netrukus bus dveji metai, kai Jonas paviešėjęs dešimt dienų Lietuvoje, vėl sugrįžo atgal. Dažniausiai jį man primena nuotrauka, kurioje jis kartu su savo vyresniu broliu Juliumi. Tuomet jie – vienas mažesnis, kitas aukštesnis – sustojo vienas greta kito ir Jonas paprašė:

– Nufotografuoti mus, Pranai.
– O paskui, kai juos nufotografavau, svečias vėl nerimo:

– Kad nors gautųsi! Tu atsiysi nuotraukas, a? Daviau tau savo adresą, a?

– Nepergyvenk: ir gausis, ir atsiysi. Tik kitų bėdų neturėk!

– Et, – numojo jis ranka, – pripratę. – O paskui vėl: – Kaip sau norite, tačiau jei pamatysite suvilgusias akis, tai, prašau, neįtarkite, kad stokuju vyriškumo.

Stengiausi netrukdyti pabūti broliams vieniems – vienam šalia kito. Dar iki lėktuvo išskridimo buvo šiek tiek laiko, tačiau kiti to nežinojo: priedavo prie jų, klausdavo, prašė ugnies cigaretėms, dar ko, ir man buvo pikta, kaip reta.

Jonas Lietuvą paliko 1944 metais. Buvo jaunas, dar pusbernis ir dabar pats nuosekliai negalėjo paaiškinti, kas jį vijo. Karas? Karas buvo visur – ir čia, ir ten, kur jis bėgo, tai yra Vokietijoje. Bet kartą pasakė:

– Kvailys buvau, bolševikų bijojau.

– O dabar? Ir dabar bijai? – paklausiau.

– Nesijuok! – paprašė jis.

Aš gerai pamačiau, kaip tuomet gražiai užsidegė vyresniojo brolio akys.

– Nebijo, net juos myli, – pasakė vyresnysis, – Ar taip, Jonai, – kreipėsi į brolių.

– Mat, kaip išeina, – susimąstęs pratarė Jonas. – Va, ir mano broliužis komunistas, – pliaukštelėjo delnu per brolio petį. – Myliu, jeigu nori teisybės. Ir žinau, kad baisiai bus sunku vėl pasilikti vienam tarp svetimų. Supranti? Ne, jūs nieko nesuprantate, – netikėtai užprotestavo svečias ir susikišo

rankas į kelių kišenes.

Tai buvo prieš keletą dienų, kai broliai dar ir negalvojo, kad tos kelios dienos taip greitai prabėgs. Dabar iki lėktuvo išskridimo reikėjo skaičiuoti minutes. Prie aerostato pastato būriavosi žmonės, ir tokių, išvykstančių po viešnagės, čia buvo daug – apie 30 žmonių. Visų rankose daug gėlių, lūpose – daug žodžių, akyse – daug ašarų. Matyt, iš tikrųjų mes net neįtariame, kaip sunku nueiti tuos šimtą žingsnių, kuomet dar regi tau brangų žmogų, tačiau sugrįžti ir dar kartą paimti jo ranką jau neužtenka laiko, nes lėktuvai neilgia.

Jonas irgi nešėsi gėlių ir, regis, negirdėjo, kaip uniformuota padangų mergaitė – stiuardės vis ragino: greičiau gi, greičiau! Netrukdykite jiems, žmonės... Greičiau!

Priėjau ir aš atsisveikinti.

– Iki pašimatymo, Jonai.

– Paimkite iš manęs gėles. Per jas nieko nematau. Bet aš dar čia atsirasiu, pamatysite, kad atsirasiu. Žemaičiai užsispyrę it vėlniai, – kalbėjo Jonas, bet jo balsas nebuvo toks optimistiškas, kaip šitie žodžiai. Paskui broliai apsiglėbė, tvirtai ir vyriškai spaudėsi krūtinėmis. Dabar nutilo ir Jonas – vyrai tik spaudėsi, o žodžių nebuvo. Ir be žodžių išsiskyrė.

– Neskanūs brolelio pyragai, – pasakė vyresnysis.

– O kur Jūs dirbate? – paklausiau.

– Kolūkyje. Sandėlininku, – ramiai pasakė žmogus.

Jis dar laukė, kol lėktuvas išvairuos į bėgimo taką ir greitai greitai išibėgėjęs nūners į padangę. Ir jis žinojo, kad pro šaltą storių stiklų iliuminatorių žvelgia jo brolio akys. Ieško, nori pamatyti, surasti jį, bet tau jau neįmanoma.

Jau greitai bus dveji metai, o Jonas savo pažado, kad čia dar sugrįš, neištesėjo. Dar neištesėjo...
Pranas Karlonas

Žmonėms ir tautoms

O tautos, gentys įvairių kraštų,
O žmonės įvairių spalvų, tautybių,
Nors šiandien ginčų daug neišspręstų,
Bet melas kris – jį nugalės Teisybė.

Kaip melas nemeluotų apsuksiai
Ir linijas tiesias gabiai kraipytų, –
Visoj planetoj Meilė bus tikrai,
Jinai nušvis kaip saulė ankstų rytą.

Ateis ir aplankys namus visus!
Juk mes visi už taiką balsą keliam.
Kad būtų mūsų gyvenimas šviesus,
Džiugiai skambėtų motinos dainelė.

Mūs darbas kuria žemėj stebuklus,
Mus vienija mintis, drąsi, aistringa, –
Jinai raketoms atveria kelius,
Kurie visatos tylumon susminga.

Mus jungia žemė, sodai ir laukai,
Aušros liepsna, saulėlydžio ramumas,
Mus jungia vasara, žiemos sniegai,
Daina, senųjų statulų griežtumas... .

Jūs mano ranką jaučiate delne –
Te nuširdumo nesudrums šešėliai.
Tegu ugnis, kilni ir amžina,
Negęsta, broliai, niekad jūsų sieloi!
Maksimas Rylskis

Ukraina
Išvertė Eugenijus Matuzevičius

Sėkmingai spartakiadoje žaidė ir respublikos futbolo rinktinė, iškovojo ketvirtąją vietą.

Nuotraukoje: Lietuvos ir Kazachijos futbolininkų susitikimas.

T. Žebrausko nuotraukos

KVIETIMAS Į GAMTĄ

Serkšnu pasidengęs beržynėlis. Išdidžiai iškėlęs puošniais ragais padabintą galvą, laukymėje stebtelėjo grakštuolis elnias. Kiek toliau – stirnų šeimynėlė, šuolyje sustingęs ilgaausis.

Tokiu „langu“ ir gamtos pasaulį prasideda ekspozicija jaunųjų gamtininkų stotyje. Ji tarsi kviečia vaikučius „Užsukite pas mus. Čia išmoksime mylėti gamtą, tausoti ir turtinti jos pasaulį“.

Miškų ir laukų gyventojai – žvėreliai, paukščiai giesmininkai mieste ir jo apylinkėse dabar turi tūkstančius bičiulių. Štai vien ši pavasarį Kauno moksleiviai – jaunieji gamtininkai giesmininkams iškėlė virš 10 tūkstančių inkilėlių. O žiemą, „baltojo bado“ metu vaikai rinko miško žvėreliams ir paukšteliams maisto atliekas, įrengė daug lesyklėlių, ėdžių. Toks rūpestis aplinkai duoda gražius vaisius. Pakaušė šiluose dabar neretai pamatysi fazaną, upėse ir prie ežerų užtiksi bebrų namelius, jau nekalbant apie tūkstančius stirnų, šernų, briedžių.

Jaunųjų gamtininkų paruošti stendai, jų surinktos kolekcijos dažnai padeda kitu žvilgsniu pažvelgti į mus supančią aplinką. Štai mažosios miško skruzdės. Retas žino, kad viena šių „sanitarų“ šeimynėlė per metus sunaikina arti

pusės milijono miško kenkėjų ir apsaugo nuo jų ketvirtadalį hektaro girios. Tai didžiulė pagalba miškų augintojams. Beje, skruzdėlynų inventorizacija parodė, kad jų miškuose dar mažoka. Užpildant šią gyvosios gamtos spragą, dirbtinai dirbtinai dauginant skruzdėlynus aktyviai talkininkauja Jaunųjų gamtininkų stotis.

O štai šis kampelis perkelia į miesto kvartalus. Ir juose vis daugiau žalumos, jaukumo. Mažieji mokosi kaip gražiai papuošti butą, žaliuoju kilimu paversti kiemėlį, iširengti alpinariumą.

Kauptukas, laistyklėlė – vis dažnesnis įrankis vaikų rankose. Sudėtingas urbanizacijos procesas nedarą prasto poveikio miesto augančiam kartai.
R. Česna

NAUJA ASFALTO GAMYKLA

Kaišiadoryse tarpkolūkinėje statybos organizacijoje pradėjo veikti nauja asfalto gamykla. Kartu su ja ėmė dirbti ir asfaltuotojų brigada. Beveik visa asfalto gamykla mechanizuota. Per valandą trys žmonės pagamina po 25-30 tonų kelio dangos.

Netrukus tarpkolūkinės statybos organizacijos asfaltuotojų brigada pradės asfaltuoti naują kelią nuo autoestrados į Lietuvos TSR liaudies buities muziejų.

SAN FRANCISCO-OAKLAND, CAL.

MŪSŲ ŽINELĖS

Rugpjūčio 7 A. ir V. Taraškų bute įvyko LLD 198 kuopos posėdis. Kuopos pirmininkas F. Machulis atidarė posėdį, o posėdį pravedė K. Mugianienė. Tarp kitų valdybos raportų finansų sekretorė Ks. Karosienė pateikė išsamų raportą apie birželio mėn. renginį, kuris įvyko Berkeley, Cal. Antrą svarbų pranešimą sekretorė skaitė apie ruošiamą žygį į Washington, rugsėjo 19 dieną. Šis žygis ir masinė demonstracija bus iš visos Amerikos ir demonstrantai protestuos prieš prezidento Reagano ekonominę programą, pasisakydami už darbą ir socialinius reikalus.

Šį kartą mūsų posėdis buvo trumpas. Kitų kuopos reikalų neatsirado ir pirmininkė Mugianienė pakvietė kuopos narius atsistoti ir minute tylos pagerbti mirusį ilgametį kuopos narį Aleksą Mugianį. Labai apgailėtina, kad trumpu laiku mūsų LLD kuopa nebeteko dviejų brangių narių bei draugų A. Mugiano ir Valerijos Sutkienės.

Sios dieneles posėdyje prisiminta gimtadienių metinės: kuopos pirmininko Frano Machulio ir Kastancijos Mugianienės. Ta proga šeimininkai A. ir V. Taraškai susirinkusius vaišino skanėsiomis. Taip pat Dorothy Machulis jos vyro Machulio ir sesers K. Mugianienės metinių proga pavaišino šampanu ir tortu. Nuosirdi padėka už vaišingumą Taraškams ir D. Machulis.

PALINKĖJOME GERO VĖJO LIETUVĄ

Ksavera Karosienė ir advokatė Margareta Hume rugpjūčio 12 iš San Francisco United lėktuvu išvyko į Niujorką, o iš ten Finnair linija į Lietuvą. Nors lėktuvų kontrolieriai streikuoja, bet turistai tolimų kelionių nesibaido. Mūsų Ksavera žada pabuvoti Lietuvoje porą savaitių, o Margareta Hume pageidauja pasilikti Lietuvoje ilgiau. Margareta pageidauja pasitobulinti lietuvių kalbą. Prieš trejetą metų Margareta Hume turėjo progos pabuvoti Vilniuje ir ji tuo laiku lietuvių kalbos pramoko. Mes ją ir vadiname puslietuvaite, nes Margaretos motina lietuvė, o tėvas kitatautis.

Na, Ksaverai ir Margaretai laimingos, laimingos kelionės ir laimingai grįžti į namus. Iš Los Angeles, Cal., ir ten esančios LLD kuopos dvi narės, Frances Sakalienė ir Antanina Marcinkienė, irgi rugpjūčio 12 vyksta į Lietuvą paviešėti.

Na, vienu žodžiu visiems keliautojams geriausios kloties ir viso gero. M. B-tė

Brangus paukščių lizdas

Marthai Marquardt sugedo drapanų džiovintuvus. Net tris kartus šaukė mechaniką pataisyti ir per tris kartus sumokėjo \$225.00. Tačiau džiovintuvus kaip gedo, taip gedo.

Pagaliam mechanikas netekęs kantrybės nusprendė patikrinto vėjo trauklį. Ir jo nuostabai, trauklyje rado paukščių lizdą, pridėtą kiaušinėlių. Išeina taip, kad tas paukščių lizdas Marthai Marquardt kainavo \$225.00. Martha pataria, jeigu jūsų džiovintuvus genda, patikrinkite vėjo trauklį. Elenutė

Salmon žuvis pavojinga sveikatai

Pusiau tropiškas klimatas Floridoje vilioja turistus. Žiemą čia juos atvykusius šiltai glamonėja, bet vasarą tenka sekti turistų pėdomis ir keliauti į šiaurę. Floridoje diena iš dienos temperatūra nuo 92° ir iki 110° laipsnių F.

Kaip ir daugelis kitų, mes šįmet pabaigoj liepos apleidome Floridą ir atvykom į mums gerai žinomą Mičiganą. Ne į miestus gerti dulkių ir klausytis bildesio, bet į kaimus, miškus, prie mėlynųjų ežerų, Lake Michigan ir visos eilės mažesnių, kuriuose yra daug žuvies — žuvauti ant valo.

Apsistojom pas Marytę Stakėnienę, buvusio Raymondo Stakėno spaudos darbuotojo ir "Vilnies" platintojo žmoną, arti Scottville.

Čia gražios apylinkės — kukurūzų ir alfalos dirvožemiai, ežerai, miškai, sodai, uogynai. Pasirinką tu labiausiai mėgsti, ir prie to kabinkis ne juokais — iki pasitenkinimo.

Nusprendžiau kabintis prie meškerės. Samdytis laivelį ir važiuoti į Lake Michigan, gaudyt tas didžiules Chinook Salmon, Coho Salmon, Atlantic Salmon, Brown trout, Steelhead trout ir Lake trout. Kai kurios jų sveria arti 100 svarų. Čia vietinė komercinė spauda veda nepaprastai didelę agitaciją už žuvavimą. Nori ikalbėti, kad čia viskas yra turistams, o už vis svarbiausia, tai daug žuvies.

Va, rugp. 6 d. telpa aprašymas ir nuotraukos: ištiesk valą su jauku Lake Michigan ežere ir lupk Salmoną iš gelmių. Kas galėtų likti nesužavėtas šio raginimo? Bet reikia informacijos, kaip tą viską pradėti. Teiravausi kur gauti įrengimus, kur samdytis laivą ir kokia kaina reikia mokėti už leidimą. Leidimas — laisnis paprastai žuviai kaštuoja (turistui) \$20.25. Dar pridėdama \$7.75 gaudyti didžiausias. Laivas \$50.00 už vieną dieną. Tai jau susidaro \$78.00. Ar yra garantija, kad pavyks pagauti nors vieną žuvį? Ne. Tenka apsigalvoti.

Rugpj 14 d. telpa tuose pačiuose laikraščiuose žinia, kad Lake Michigan vanduo užterštas ir šios didžiulės žuvis netinka maistui. "Jei kas valgys daugiau, negu vieną kartą per savaitę, tas nukentės". Mano planai atpuolė. J. Dzūkėlis

Edward ir Anna Jokuškos "farmeriują"

Jau buvo rašyta, kad Edwardas ir Anna Jokuškos nusipirko Berwyn, Ill., didelį namą vienai šeimai gyventi. Paprastai jie vasarą visuomet vyksta kur nors atostogauti. Šią vasarą dar niekur nebuvo išvykę. Mat, užpakalyje namo užvedė nemažą gėlių ir daržovių daržą. Palikti be priežiūros yra nei šis, nei tas.

Anna sako, Edwardas dabar tapo "tikru farmeriu", be įvairių daržovių augina ir kelis kelmus kukurūzų. Anna savo ruožtu prižiūri gėles. Kaip Edwardui, tai Annai darbo daug nėra, bet pasimankštinimui valanda kita esti. Elenutė

KULTŪRIETĖS RŪPINASI "VILNIES" REIKALAI

Amerikos Lietuvių Moterų Kultūros draugijos narių susirinkime rugp. 18 d. buvo rūpestingai apkalbėti "Vilnies" namo reikalai. Iš izdo paskirta stogo apdengimui \$25. Taipgi narės pasižadėjo paruošti namuose ir atnešti į namo reikalu ruošiamą renginį spalio 4 d. įvairaus skoningo maisto. Kelios narės pasižadėjo stambiau prisidėti prie to reikalo pinigais.

Kadangi draugijos pirmininkė U. Juodaitienė atostogauja, tai susirinkimą atidarė sekretorė J. Marazienė. Tvarkos vedėja išrinkta Estelle Bogden.

Valdyba raportavo, kad atlikusi visus darbus, kurie jai buvo paskirti.

Sekretorė pranešė, gavusi drg. Lucille Matuz laišką ir jame \$10 draugijai paramos, jos 85 gimtadienio proga. Narės reikė padėką ir nutarė draugijos vardu parašyti sveikinimą mielai ilgametei klubo narei drg. Lucille Matuzienei ir palinkėti dar daug gimtadienių sulaukti. Taipgi sekretorė pranešė, kad gavusi žinią apie ilgų metų draugijos narę Oną Remeikienę-Miller. Jos sveikata menkėjanti. Taipgi pranešė, kad gavusi iš "Vilnies" raštinės čekį, kurį iteikęs drg. M. Smalstienės sūnus Stasys Plienis. Jis prašė užmokėti už motiną narės duokles, kas ir padaryta.

Pranešta, kad serga: E. Klatauskienė, Mary Tampkins, Lucille Matuz, O. Remeikienė. Linkėta joms sėkmingo pasveikimo.

Skaityti laiškai: padėkos laiškas už paramą vėžio ligos komiteto "Vilnies" administracijos laiškas vajuos reikalui. Šis reikalas plačiai apdiskutuotas ir išrinkta vajininkė J. Marazienė su sąlyga, kad narės ateis jai į talką.

Atžymėta šių narių gimtadieniai: Anna Peters, Valeria Urbikas, V. Samuolienė, L. Maruzienė, Anna Di Salvo, M. Valaitienė, E. Klatauskienė, M. Plauškieienė, M. Balčaitienė, A. Druseikienė, A. Pauliukienė, K. Stukienė, Sharon Bamenert. Joms palinkėta ilgo, sveiko ir darbingos amžiaus ir sudainuota Ilgiausių metu.

M. Plauškieienė iteikė draugijai \$5 dovaną savo gimtadienio proga.

Po susirinkimo buvo vaišės, kurias paruošė Helen Pajūnienė ir P. Malinauskienė.

Sekantis draugijos narių susirinkimas bus rugsėjo 15 d., 12 val. dieną, "Vilnies" salėje. Prašau narių skaitlingai atsilankyti.

Sekr. J. Marazienė

TAURAGĖS TEATRUI DVIDEŠIMT METŲ

Tauragės rajono liaudies teatrui sukako dvidešimt metų. Ta proga režisierius A. Naraškevičius pastatė keturių vienaveiksmių pjesių spektaklį "Kaip išsirinkti žmoną iš panų milijono", J. Tumo-Vaižganto, J. Gurauskio, A. Fromo-Gužučio kūrinių motyvais.

Sukaktuvių ir premjeros proga aktyviausi teatro aktorai apdovanooti partijos rajono komiteto ir rajono Tarybos vykdomojo komiteto garbės raštais, Lietuvos TSR kultūros žymūnų ženkleliais.

— Mūsų paštas blogai dirba.

— Kodėl?

— Tik pagalvokite: parašiau registruotą laišką prieš dešimt dienų ir šiandien jį randu savo palto kišenėje!

U. JUODAITIENĖ ATOSTOGAUJA

Darbščioji kultūrietė drg. Ursulė Juodaitienė išvyko pailsėti į Wisconsin valstiją. Su ja išvyko jos dukrelė Olga Martin ir jos vyras Mikas. Kaip ilgai atostogaus neteko sužinoti, tik sakė, kad bent kelias savaites mano praleisti Wisconsin valstijoje. Labai galimas daiktas, kad jie priguodys žuvis, o gal ir parvės "kiškio pyrago", kai sugrįš į Amerikos Lietuvių Moterų Kultūros draugijos susirinkimą?

Kaip žinia, Ursulė veikia ne tik ALMK draugijoje, bet ir "Vilnies" direktyvoje.

Linkėtina visiems šaunių ir linksmu atostogų bei gero poilsio.

Vilniūtė

PAS HELEN IR ADOLPH STUMBRIUS BUVO PIKNIKAS

Pas Helen ir Adolph Stumbrius kaip kasmet, taip ir šįmet jų farmoje buvo piknikas. Šįmet jis buvo rugpjūčio 2 dieną.

Į pikniką Stumbriai turėjo pakviestą įvairių tautybių savo pažįstamų. Nuotaika buvo visų pakili. Tarp kitko Helen Stumbrius ir Estelle Bogden sudainavo "Plaukė Nemunėlis". Piknike visų dėmesį atkreipė Helen Stumbrius, apsirėdžiusi tautišku kostiumu.

Piknike dalyvavo Paul Ridikas, Emily ir Dick White iš Naperville, Anna Krisiken, Tony Gurskis ir daug kitų. Svečių buvo ir iš Mičigan valstijos. Elenutė

MARYTĖ SMALSTIENĖ NEPAMIRŠTA MŪSŲ

Visi atsimename Marytę Smalstienę, gyvenančią Ludington, Mich. Savo laiku ji buvo aktyvi visuomenininkė, darbšti laikraščio vajininkė ir bendradarbė. Kaip daugelį mūsų, taip ją prislėgė senatvė. Laiminga gal tik tiek, nors jau 86 metų amžiaus, bet dar sveikatos atžvilgiu laikosi neblogai, uoliai skaito "Vilni", seka savo draugų bei pažįstamų veiklą, registruojama laikraštyje.

Anądien į "Vilnies" raštinę buvo užėjęs jos sūnus Stanley Plenes, perdavė savo motinos visiems geriausius linkėjimus, taipgi iteikė po dešimkę laikraščiu ir Moterų Kultūros draugijai. Papasakojo, kad motina visus atsimenta. Tik truputį nuobodžiauja, kad retai kas ją beaplanko senujų jos draugų ir pažįstamų. Kaimynai beveik kasdien užėina pas ją.

Marytei Smalstienei linkime geriausios sveikatos, daug saulėtų dienų. Elenutė

Latvių radijas

Nežiūrint, kokios politinės grupuotės finansuoja latvių programą iš Kalamazoo, Mich., radijo stoties, tenka pasakyti, kad yra kultūringa. Ypač yra ko pasiklausyti latvių liaudies dainų ir muzikos. Programos metu nėra jokių komercinių pranešimų klausovą erzinančių ir neduodančių susikaupti muzikai ir dainoms, kaip kad lietuviškose radijo valandėlių programose.

Anksčiau ši latvių valandėlės programa būdavo duodama iš silpnos radijo stoties Čikagoje. Toliau nuo Čikagos gyvenantiems latviams ji buvo negirdima. Dabar ji duodama kas antradienį 2:30 po pietų iš stiprios Kalamazoo, Mich., stoties.

Antanas

Vilnis, 1981 rugsėjo 3

TARP MŪSU

— Draugė Albertina Jakienė džiaugiasi, kad jai arthritis atslūgsta, tik bėdos turinti su kraujo spaudimu. Tačiau nežiūrint visa to, Albertina tikisi, kai tik sveikata pagerės, pasimatyti su visais kokiame nors parengime.

— Žilinskienė, pas kurią gyvena Jakienė, skundžiasi apsvaigimais. Labai norėtų parduoti namą, bet kol kas neatsiranda tinkamas pirkejas.

— Visiems plačiai žinoma Antoinette Butkis persikėlė gyventi į 202 W. Joliet Rd., Apt. 4, La Grange, Ill.

— Francis Jordan ir jos motina Marcella Vasiliaskienė aplankė Holy Viljoje savo bičiulę Putrimienę. Sakė, draugė Putrimienė labai kaip jaučiasi.

— Rugsėjo 14 dieną Louis De-Schaff vėl sugrįžo į Little Co. of Mary ligoninę, kur jam buvo padaryta operacija. Užuojautos laiškučius galima siųsti jo namų adresu: 9235 S. Marshfield, Chicago, Ill. 60620. Tenka laukti, kad šiuo metu jis jau namie.

— Teko sužinoti, kad sanpetersburgietė, Dainos mylėtojų ir čekoslovakų chorų vadovė, Helen Janulis liepos 14 dieną minėjo savo 50-ąsias gimimo metines. Ilgiausių jai metų!

— Julia Urmonas ir Bertha Rasins aplankė Mary Tompkins. Rado, kad nuo Mary Tompkins rankos jau nuimtas gipsas, dabar ranka įdėta į plastikinį.

— Daugeliui žinomos Mildred Keller sūnus Erik liepos mėnesį baigė Gage Park vidurinę mokyklą (High School). Motina džiaugiasi, tik nuliūdusi, kad sūnaus tėvas Gerald Keller nesulaukė šios laimės matyti sūnų, baigusį mokslą.

— Loretto ligoninėje Chal. Yurgonui padarė operaciją. Atrodo, operacija pavyko. Ligonis jau grįžo namo. Kaip žinia, Chal. Yurgon gyvena pas John Petecką, Bridgeporte.

— Iš Folsom, Pennsylvania, Walter ir Emily Pozer atsuntė laiškučių, kuriame buvo įdėta \$10 prenumeratos atnaujinimui ir kitas \$10 laikraščiu paramos. Walter ir Emily Pozer's yra jaunuoliai. Abu Amerikoje gimę ir augę.

— All Pateckas, iš Floridos persikeldamas gyventi Čikagon, J. Andrulienėi pridavė \$10 persiųsti "Vilniai". Su šia suma J. Andrulienė pasiuntė kitus \$10 nuo Naujo skaitytojo. Iki šiol laikraštyje nebuvo paskelbta. Laikraščio administracija atsiprašo už šį neapdairumą.

— Nesveikuoja plačiai žinoma Adelė Copin, tačiau nežiūrint to, prie savo namų daržo darbus apeina. Tuo tarpo John Copin, buvęs laikraščio direktorių pirmininkas, vis tebėra užsiėmęs uždariaudamas atliekamam laikui.

— Tenka apgailėstauti, kad petersburgietė plačiai žinoma "Vilnies" vartininkė Julia Andrulienė buvo susirgusi. Ją buvo ištikęs lengvas paraližiškas smūgis. Dėl to nematom laikraštyje jos žinių iš St. Peterburgo. Bet vistiek ji buvo išvykus į Lietuvą su "Laisvės" turistine grupe.

Elenutė

Vilnis, 1981 rugsėjo 3

ALVINA STRICH JAU SUTIKO DIRBTI VAJUJE

"Vilnies" vajuos prenumeratoms atnaujinti išvakarėse administracija kontaktuoja eilę praeitais metais buvusių vartininkų ir vartininkių. Tai daroma dėl to, kad sutikusius vajuje dirbti paskelbs laikraštyje kokioje kolonijoje kas bus vartininku, kad skaitytojams būtų žinoma kur patogiau atsinaujinti prenumeratą.

Kenoshietė Alvina Strich telefonu paskambino, kad ji dirbsianti. Vadinasi, Kenosha ir apylinkės skaitytojai vartininkę jau turi. Ir turi darbščią vartininkę, kuri kasmet rūpestingai aplanko skaitytojus, kurie jos nepaspėja sutikti asmeniškai.

Administracija Alvinai taria didžiausį ačiū ir linki jai geriausios sėkmės šiame sunkiame darbe.

Elenutė

MARYTĖ IR JULIUS URBİKAI LANKĖSI LIETUVOJE

Marytė ir Julius Urbikai, aktyvūs "Vilnies" ir LDS darbuotojai, abu yra gimę ir augę čia Amerikoje, tebėra neišlietuvėję ir nesišalinę senosios kartos. Šią vasarą jie su "Vilnies" turistine grupe buvo nuvykę į Lietuvą pamatyti savo tėvų žemės, kurios niekad nebuvo matę.

Marytė ir Julius Urbikas seniai nebeturi tėvų, kurie jiems yra pripasakoję apie gražų kur bėga Šešupė Nemuno kraštą, samanotas bakūžes, apie esančius Lietuvoje gimines. Tačiau gyvenimas lėmė taip, kad tėvams mirus, Marytės ir Julius Urbikų ryšiai su giminėmis Lietuvoje nutrūko dar prieš karą.

— Būtų buvę malonu susitikti ir susipažinti su giminėmis, bet kur juos surasim po tiek metų nesusi-rašinėjimo! O antra, labiausia vykome pamatyti šalies, iš kurios yra kilę mūsų tėvai, pamatyti šalies, kurios kalba galime susišnekėti, apie kurią lietuviškuose choruose tiek daug esame dainavę ir tiek daug girdime čia Amerikoje.

Ir Marytė su Julium visas dešimt dienų buvimo Lietuvoje išnaudojo pamatyti tą šalį, iš kurios yra kilę jų tėvai, apie kurią tiek daug yra dainavę lietuviškuose choruose ir apie kurią tiek daug girdi čia Amerikoje gyvendami tarp lietuvių.

Labiausia Marytė ir Julij Urbikus Lietuvoje sužavėjo miestuose mikrorajonai su savo daugiaaukščiais apartamentiniais namais. Mu-

ziejai irgi esą vienas už kita įdomesni pažinti Lietuvos praeitį, nueitus jos kelius, kultūrą. Ypač didelį išpūdį padarė Rumšiškėse Lietuvos Liaudies Buities muziejus. Čia Marytei ir Julij Urbikams atgimė tėvų pasakojimai apie caristinės Lietuvos kaimą, samanotą bakūžę, žmonių gyvenimą tais senais laikais. Daug Marytei ir Julijui išpūdžių paliko lankymasis Kaune, Druskininkuose, Anykščių Šilelvie prie Puntuko.

Labiausia Urbikams Lietuvoje patikęs Kaunas. Girdi, jis atsiduoda vakarietiškumu, lyg žinomas, lyg įprastas miestas. Įdomus ir Vilnius su savo senamiesčiu, architektūra, su begale bažnyčių, vis restauruojamų. Druskininkai esą nuostabūs daugybe didžiulių sanatorijų ir plačiais žalumynais. Kas įdomiausia Druskininkuose buvo, tai sausakimšai pilna žmonių bažnyčia.

Įspūdinga jiems tai buvo dėl to, kad čia Amerikoje daug, netgi per daug girdi dipukus šnekant, kad Lietuvoje nėra religinės laisvės.

— Jeigu ten būtų kaip čia dipukai šneka, tiek daug žmonių ir bažnyčias neitų, kiek mačiau Druskininkuose, — Julius ėmė juoktis iš plepalų čia Amerikoje apie religijos priespaudą Lietuvoje.

Per tas dešimt dienų nemaža Marytė ir Julius igijo ir naujų pažinčių Lietuvoje. Intymiškiausiai susipažino su Birute ir Rigimantu Žilėnais bei jų sūnumi, aistringų meškeriojotoju. Su Žilėnais buvo nuvykę ir į Anykščius, turėjo šeimynišką pikniką ir daug kur pavažinėjo atliekamam lauku nuo savo turistinės grupės.

Marytei ir Julij Urbikams Vilniuje teko nueiti ir į kaimiečių turgų. Ir ko ten nešą privežta: visokiausių daržovių, vaisių, pieniškų produktų, rūkytų dešrų, lašinių — visko, ko tik Lietuvos kaimas turi.

Ši "Vilnies" grupė, vykdamą į Lietuvą, buvo kelias dienas staptelėjusi Maskvoje, o grįždama namo — Leningrade. Čia Urbikai irgi labai daug ko verto matė. Viešbutyje nesėdėjo sudėję rankų.

Labiausia jiems patikę Leningrade. Žavėjo juos Nevos upės pakrantės, prospektai, parkai, Vasaros rūmai — Ermitažas, praeitame kare Leningrado apsupimo metu žuvusių didingos kapinės, nuostabi cerkvių architektūra.

— Yra kur Leningrade pasi-vaikščioti ir yra ko pamatyti, pasi-mokytį.

— Tikrai ši kelionė buvo turiniga. Nė truputį nesigailim, kad vykom, — Urbikai kalbėjo.

Baigiant tenka pasakyti, Julius Urbikas kur tik buvo Lietuvoje bei Maskvoje ir Leningrade, visur su savimi turėjo foto aparatą. Atsivežė ir jau išryškino apie 300 skaidrių. Pirmai progai pasitaikus, ketina jas parodyti kokiame nors parengime. S. J.

ROSELANDIEČIŲ ŽINIAI

Mielos sesės, Roselando Lietuvių Moterų klubo narės, šiuo noriu priminti, kad mūsų klubo narių susirinkimas rugsėjo 7 d. neįvyks, nes tą dieną yra šventė, Darbo diena. Sekantis klubo narių susirinkimas bus spalio 5 d., 12:30 val. dieną, Anielės salėje, 4500 So. Talman Ave.

Prašau visas nares dalyvauti, nes turėsime svarbių reikalų. Be to, bus vasaros sezono užbaiga. Ta proga turėsime gražų pasivaišini-mą ir dviejų narių gimtadienius atžymėsime. Sekr. J. Urmonienė

STOKIME I DARBA "VILNIES" VAJAUS PRADŽIOJE

Su pirma diena rugsėjo prasidėjo laikraščio "Vilnis" naujų skaitytojų gavimo ir senų atnaujinimo vajuos. Kad jis būtų sėkmingas, turime stoti į darbą neatidėliojant. Jeigu kada "Vilnis" buvo svarbus kovos įrankis prieš išnaudotojus, tai jis dar svarbesnis dabar. Visi matome, kad mūsų šalies reakcinis elementas pasimojo laužyti darbininkų streikus, draskyti unijas. Jau ruošiamasi apkarpyti socialinė apdrauda, senelių pašalpos, vaikučiams maistas mokyklose. Visų jų siekių nebandysiu suminėti. Tik pasaky-siu, kad ką darbininkai iškovojo per kelis dešimtmečius, tai dabartiniai vadai siekia iš jų atimti ir suspausti darbininką.

Matant esamus valdovų siekius ir visas jų užmačias, reikia pasakyti, kad darbo žmonės turi griežtai pasipriešinti ir stoti į kovą. O tam reikia organizatorių. Tokiu organizatorium ir yra laikraštis "Vilnis", kuris per virš 60 metų vedė griežtą kovą prieš skriaudas ir darbo žmonių išnaudojimą.

Jeigu kas iki šiol manė, kad šioje šalyje nereikalinga kova, nes viskas sklandžiai eina, tai daugiau negu klydo bei klysta. Ką šiandien šios šalies darbininkas turi, tai dėka kovų mūsų pirmtakūnų bei mūsų pačių.

Anksčiau ar vėliau ir suklaidinti darbininkai praregės, kai juos pačius palies. O dabar jau ne vienas išstumtas į nedirbančių eiles, o jų pagausės, kai nedarbas dar padidės. Mes turime gauti naujų skaitytojų ir naujų ateivių tarpe, nes nemažai jų neteko darbo, taipgi neteks nedarbo apdraudos. Tad stokime į vajuos darbą ir aplankykime tuos, kurie dar neskaito "Vilnies". Taipgi nepamirškime senų skaitytojų prenumeratų atnaujinti. Jei visi dirbsime, tai turėsime geras pasekmes. O kad vajuos darbas yra labai svarbus, tai neginčijamas faktas.

Vartininkė

Lauksime svečių i šaunu rengini

Jau spaudoje buvo minėta, Lietuvių Darbininkų Apšvietos draugija rengia banketą, sukelti lėšų prisidėjimui prie "Vilnies" pastato naujo stogo. Banketas rengiamas spalio 4 d., 12 val. dieną, "Vilnies" salėje. Rengimo komisija pažadėjo svečiams pagaminti ko naujo ir skanaus, o mūsų šaunosios Lakštutės atliks gražią ir širdį glostančią dainų programą.

Svarbu, kad juo daugiau į šį renginį atsilankytų ir prisidėtų prie svarbaus reikalo. Kam tikrai rūpi laikraščio ateitis, tas turėtų jausti būtiną pareigą šiame renginyje dalyvauti. Sekr. J. M-nė

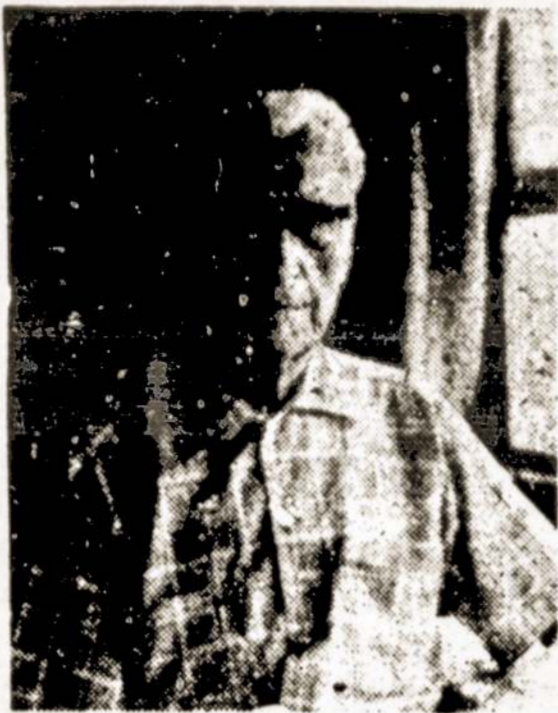
LLD 19 kuopos narių žiniai

Šiuo primenu LLD 19 kuopos nariams, kad mūsų susirinkimas įvyks rugsėjo 12 d., 1 val. po pietų, "Vilnies" salėje. Turime skubių ir svarbių reikalų. Visi žinome, kad kiekvieno nario pareiga lankyti susirinkimus. Jokia organizacija negali būti veikli, jei jos nariai nelanko susirinkimų.

Be didelio raginimo prašau narius pažymėtu laiku atsilankyti.

Pirm. K. Yurgon

**Danyla jau
94 metų amžiaus**

K. Danyla

Vargu ar yra Čikagoje pažangus lietuvis, kuris neatsimena K. Danylos, ypač jį atsimena roselandiečiai, pasigenda jo ir "Vilnies" kolektyvas, kuriam aktyviai bendradarbiaudavo žiniomis ir straipsniais iš lietuvių gyvenimo. Pasigenda jo ir Helen Bordner's šeima, Bob ir Robert, pas kuriuose K. Danyla prieš persikeliant į Floridą leido savo senatvės dienas. Nors pavėluotai, Helen, Bob ir Robert siunčia jam geriausius linkėjimus jo 94-ųjų gimimo metinių proga.

K. Danyla šiuo metu gyvena Miamiyje, Florida, pas savo sūnėną Ziggy Baltušį ir jo žmoną Vivian Baker. Nežiūrint kaip jis gerai prižiūrimas ir kaip ramu pas savo artimuosius, vistiek kaip Bordnerių šeima, taip čikagiečiai jo išsilię.

Elenutė

**PASIKALBĖJUS SU
DARATĖLE MURELIENE**

Rugpjūčio 14 d. paskambino drg. Daratėlė Murelienė ir pasiteiravo, kaip gyvuoja "Vilnies" darbuotojai. Ji vis dar prislėgta širdies skausmo dėl mirties jo mylimos mamytės Onutės Martin-Dykstra. Ji prašė perduoti visiems nuoširdžius linkėjimus. Taigi linkėjo visiems sveikatos ir ištvermės dirbant pažangos labui.

Malonu buvo išgirsti buvusios chorvedės švelnus balsas, tik gaila, kad jos sveikata nepergeriausia. Dažnai tenka pasimatyti su gydytoju.

Nuoširdus jai dėkui už visus linkėjimus.

Vilnietė

**MARY MONTVILAS
NAUJAS ADRESAS**

Ilgu metų LDS 53 kuopos finansų sekretorė Mary Montvilas, persikėlė gyventi iš Bridgeporto į Cicera. Kadangi LDS 53 kp. nariai mokasi duokles pas ją, tai būtina paskelbti jos naujas adresas: Mrs. Mary Montvilas, 1918 So. 56th Ct., Cicero, Ill. 60650. Telefonas 863-4393.

Linkiu mielai Mary sėkmės naujoje kolonijoje.

Isabelle Peters

NESMAGI ŽINIA

Gavome drg. Onos Remeikienės-Miliauskienės globėjo Stasio Paulausko iš Pittsburgh, Pa. laiškutį, kuriame jis rašo, kad drg. Onutės sveikatos stovis menkas. Ji jau negalinti pavaikšioti, taipgi baigia prarasti regėjimą. Jis su žmona Alice aplanko ją net 3 kartus per savaitę ir paskaito jai laikraštį "Vilnis". Stasys rašo, kad žinios iš laikraščio "Vilnis" apie organizacinę veiklą, yra jai geriausias vaistas. Linkėtina Onutei sutvirtėti.

J. M-nė

**DARNIAI ATISISVEIKINTA
SU VELIONE
ONA VAITULIONIENE**

Ilgametė Roselando kolonijos gyventoja ir daug veikusi pažangių lietuvių organizacijose Ona Vaitulionienė mirė rugpjūčio 2 d., sulaukusi 88 metų amžiaus. Velionė šioje šalyje išgyveno 72 metus. Buvo pašarvota Petkaus koplyčioje. Rugpjūčio 4 d. dar prieš dešimtą valandą rinkosi jos artimieji, draugai ir draugės, paskutinį kartą patarnauti ir atsisveikinti su brangia asmenybe. Jos karstas skendo gėlėse, o prie karsto ašarotais veidais stovėjo abi dukros: Viola Baeley ir jos vyras Alan ir jų trys dukrelės, Rožė Lapa ir jos vyras Juozas bei jų dvi dukrelės.

Prieš išlydint, dvasiškis H. Weans pasakė atsisveikinimo kalbą. Po jo kalbos laidotuvių direktorius Petkus paprašė dalyvius atsisveikinti su velione, praeinant pro karstą.

Gražus būrelis velionės artimųjų ir idėjos draugų-palydėjo ją į Lietuvių Tautines kapines. Kapinėse tas pats ovasiškis pasakė atsisveikinimo kalbą ir priminė, kad ji laidojama šalia mylimo vyro. Po apeigų laidotuvių direktorius Petkus padėkojo dukrų ir jų šeimų vardu visiems dalyviams už suteiktas paslaugas ir pakvietė visus į Golda Age restoraną pietų, kur visi buvo pavaišinti ir tuo būdu padėkota už suteiktas paslaugas, laidojant brangią motiną, uošvę ir močiutę Oną Vaitulionienę.

Truputį apie Onutės atliktus darbus. Ji priklausė prie eilės pažangių organizacijų. Buvo viena iš pirmųjų narių Roselando Lietuvių Moterų klube. Iki sveika buvo, dirbo parengimuose. Stambiai rėmė pažangią spaudą. Prisdėjo su meziniais siunčiant pagalbą nuo karo nukentėjusiems Lietuvos žmonėms. Ji gyvendama atliko pilną sąmoningo žmogaus uždavinį. Ji ne tik gražiai išauklėjo savo dukras, bet prisidėjo prie darbo žmonių kovos už šviesesnį ir sotesnį rytą.

J. Urmonienė

MIRE LIETUVIAI

Liepos 25 d. mirė Ignas Alimas, sulaukęs senatvės, priklausė Jūrų Šaulių "Klaipėdos" kuopai.

Liepos 29 d. mirė Valentinas Kudirka, sulaukęs 66 metų amžiaus, gimęs Lietuvoje, Šakių apskr., Žvirgzdaičių valsč. Amerikoje išgyveno 21 metus.

Liepos 31 d. mirė Joseph Biknius, sulaukęs 84 metų amžiaus, gimęs Lietuvoje, Užvenčio parapijoje. Amerikoje išgyveno 65 metus.

Rugpjūčio 6 d. mirė Romualdas Levickas, sulaukęs 73 metų amžiaus, gimęs Lietuvoje, Raseinių apskr., Jurbarko mieste. Amerikoje išgyveno 22 metus.

Rugpjūčio 7 d. mirė Anna Briggs-Sirtautienė, sulaukusi 63 metų amžiaus, gimusi Chicago, Ill.

Rugpjūčio 9 d. mirė Stasys Grigaravičius, sulaukęs 74 metų amžiaus, gimęs Lietuvoje, Dzūkijoje. Amerikoje išgyveno 32 metus.

**LAIŠKUTIS NUO
LENA BIKULCH**

Gavome laiškutį nuo drg. Lena Bikulch iš Woodhaven, N. Y. Ji prisiuntė "Vilnies" prenumeratą \$10 ir dar paramos \$5, viso \$15. Lena linki "Vilniai" ilgai gyvuoti ir teikti teisingas žinias.

Nuoširdus jai dėkui už linkėjimus ir paramą.

Vilnietė

**Prisiminus
Andrių Tampkins**

Žmonės, kurie gyvendami rūpinasi kitų reikalais ir dirba pažangos labui, pasilieka ilgai draugų atmintyse. Taip yra su drg. Andriejum Tampkins-Tankevičium. Nežiūrint, kad jau šeši metai, kaip sustojo plakusi jo jautrioji širdis, tai įvyko 1975 metais rugsėjo 4 d., bet jo kilnus atminimas tebėra gyvas draugų ir jį pažinusių mintyse.

Velionis buvo lėto būdo, bet visur dalyvavo, kur tik buvo platesnio masto sueiga bei mitingas. Taipgi stambiai rėmė pažangią spaudą. Jis su žmona Mary pats dalyvaudavo ir kitus skatino veikti.

Sia proga noriu priminti, kad jo mylima žmona Mary buvo rimtai susižeidusi ir ilgokai teko nešioti gipse idėtą ranką. Bet pastarosiomis dienomis ji jaučiasi geriau. Mary priklauso prie Roselando Lietuvių Moterų klubo ir prie Amerikos Lietuvių Moterų Kultūros draugijos. Dažnai paremia laikraštį "Vilnis". Kitaip sakant, palikusi viena, nenutolo nuo pažangaus judėjimo.

Gaila, kad per greitai Andriejus apleido mus, o jis dar galėjo padirbėti pažangos labui. Perankstyva

mirtis ji atskyrė nuo mylimos žmonos, sūnaus ir jo šeimos, taipgi nuo kilnios idėjos draugų. Jis mirė, bet jo darbai gyvi. **Vyšnutė**

**Prisiminus
Beatrice Alexander**

Rugsėjo 13 d. bus devyni metai, kaip negailestinga mirtis užgesino Beatrice Alexander-Lukauskaitės gyvybės liepsnelę. Velionė buvo susipratusi lietuvaite. Nuoširdžiai rėmė pažangų judėjimą. Bet mirtis per anksti ją atskyrė nuo mylimo vyro Eugene, sūnaus Clarence ir jo šeimos, bei brolio ir sesučių, taipgi nuo idėjos draugų. Ji dar galėjo ir žadėjo padirbėti pažangos labui, bet jos norams mirtis pastojo kelią.

Velionė savo gyvenime atliko tai, ką privalo atlikti kiekvienas sąmoningas žmogus. Ji troško, kad kiekvienas žmogus galėtų džiaugtis gyvenimu, kad pasaulyje užviešpatuotų visiems laikams pastovi taika, kad nežūtų žmonės vien dėl to, kad kapitalistai turėtų milžiniškus pelnus.

Mes aplankysime jos kapą Lietuvių Tautinėse kapinėse ir nulenks galvas padėkosime jai už jos gyvenime atliktus gražius ir visuomenei naudingus darbus.

Julija M.

Mirus

Onai Vaitulionienei

Reiškiame gilią užuojautą velionės dukroms: Viola Baeley, žentui Alan, jų dukroms: Rožei Lapa, jos vyrui Juozui, jų dukrelėms taipgi jos idėjos draugėms. Žinokite, kad ir mes liūdime, netekusios brangios Klubos narės.

**ROSELANDO LIETUVIŲ MOTERŲ KLUBAS
VALDYBA ir NARĖS**

Mirus

Onai Vaitulionienei

Reiškiame gilią užuojautą velionės dukroms: Viola Baeley ir jos vyrui Alan bei jų dukroms, Rožei Lapa ir jos vyrui Juozui bei jų dukroms, taipgi kitiems giminėms bei draugams. Mes kartu liūdime netekę kilnios idėjos draugės:

B. Pavilionienė	A. Pauliukienė
P. Druseika	M. Tampkins
A. Druseikienė	A. Bacevičienė
J. Balčaitis	S. Baublienė
M. Balčaitienė	O. Jokubauskienė
M. Kancerienė	M. Liepa
J. Urmonienė	P. Valentienė
U. Skrebutienė	A. Benson

LIŪDNAS PRISIMINIMAS MIRUSIOS

**Beatrice Alexander
[Lukauskaitės]**

Gyveno Miami, Fla. Mirė 1972 m. rugsėjo 13 d.

Liūdnai praslinko 9 metai nuo to skaudaus įvykio, kuomet sustojo plakusi mūsų mylimosios žmonos, motinos, uošvės, močiutės ir sesutės Beatrice Alexander jautrioji širdis. Nors jau praslinko 9 metai, kaip Jos nėra mūsų tarpe, bet gražūs ir pavyzdingi jos darbai bei pamokinimai tebėra gyvi mūsų mintyse ir širdyse, ir jie pasiliks visiems laikams iki mūsų širdys krūtinėse plaks.

Lai Jai, užmigusiai neatbūndančiu miegu, būna amžina ramybė.

Nuliūdęs vyras **EUGENE**
sūnus **CLARENCE**, marti **SANDY**
trys anūakai
brolis ir seserys bei jų šeimos
sesuo **JOSEFINA SISEVIČIENE**

Vilnis, 1981 rugsėjo 3